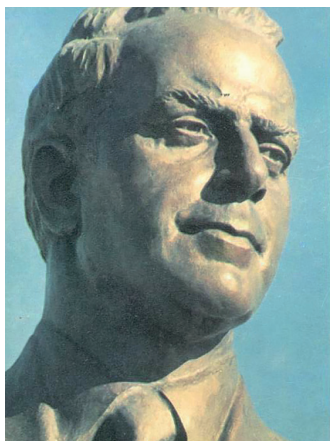

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Nəziroğlu

YENİ
AZƏRBAYCAN

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

17 oktyabr
2024-cü il,
cümə axşamı
№ 191 (6777)
Qiyməti
60 qəpik

Şəhər günün mübarək, Füzuli!

➔ Bax səh. 3

Növbəti dəfə təsdiqləndi Azərbaycanın mövqeyinə təsir etmək mümkün deyil!

➔ Bax səh. 2

İlham Əliyev
@azpresident

Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qoçəhmədli, Çimən, Cuvanlı, Pirəhmədli, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

[Translate Tweet](#)

10:38 AM · Oct 17, 2020 · Twitter for iPhone

Zəfərə 23 gün qalırdı...

Vətən müharibəsinin 21-ci günü

➔ Bax səh. 2

Gəncə terrorundan 4 il ötür...

➔ Bax səh. 4

“Minatəmizləmə haqqında” yeni qanun layihəsi...

Oktyabrın 16-da Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin cari ilin payız sessiyasında növbəti iclası keçirilib. İclasda birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılan “Minatəmizləmə haqqında” yeni qanun layihəsi (birinci oxunuş) və “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ilə bağlı komitə sədri Arzu Nağıyev məlumat verib.

“Minatəmizləmə haqqında” yeni qanun layihəsini müzakirəyə təqdim edərkən komitə sədri Azərbaycanın dünyada mina probleminə ən çox əziyyət çəkən ölkələrdən biri olduğunu qeyd edib. O deyib ki, ərazimizin təxminən 12 faizi Ermənistan tərəfindən mina və partlamamış hərbi sursatlarla çirkləndirilib. Vurğulanıb ki, Ermənistan minalardan təkəvərbəzli məqsədlər üçün deyil, mina terroru həyata keçirmək üçün də geniş şəkildə istifadə edib. Ermənistanın Azərbaycan ərazisində basdırdığı minaların dəqiq xəritələrini təqdim etməməsi məsələsinə diqqət çəkən komitə sədri 44 günlük Vətən müharibəsi başa çatandan indiyədək əksəriyyəti mülki şəxs olan 380-dən çox vətəndaşımızın minaların qurbanı olmasından danışib.

Arzu Nağıyev qeyd edib ki, təməli Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qoyulan humanitar minatəmizləmə Azərbaycanın dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir və 1998-ci ildə yaradılan Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi - ANAMA bu istiqamətdə böyük işlər görüb.

Müzakirəyə çıxarılan yeni qanun layihəsinin də minatəmizləmə prosesinə ciddi tökən verəcəyini deyən komitə sədri layihənin strukturu, sənəddə təsbit olunan tənzimləmələr barədə məlumat verib. Bildirilib ki, qanun layihəsi 3 fəsil 14 maddədən ibarətdir. 1-ci fəsildə istifadə olunan əsas anlayışların mənaaları, qanunun tətbiq dairəsi müəyyən edilib...

➔ Bax səh. 3

Qərb “humanizmi”: Uşaq qatillərini məsumiyyət libasında təqdim edir

➔ Bax səh. 4

Cənubi Qafqazın taleyi Azərbaycan və Gürcüstandan asılıdır

➔ Bax səh. 6

Kemi Seba siyasi məhbusdur

➔ Bax səh. 6

Azad ərazilərdə yeni məşğulluq planı

Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində işğaldan azad olunan ərazilərimizə köçürülən və köçürüləcək şəxslərin məşğulluq imkanlarının yaradılması məqsədilə əlavə tədbirlər hazırlanır. Tədbirlər planına əsasən, biznes icması, özəl şirkətlər, eləcə də sosial tərəfdaşlarla iş yerlərinin yaradılması istiqamətində əməkdaşlığın gücləndirilməsi, habelə müxtəlif institusional alətlərin tətbiqi, işsiz şəxslərin peşə bacarıqlarının artırılması və məşğulluğun təşviqi nəzərdə tutulur. Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev bildirib ki, hökumətin birbaşa dəstəyi çərçivəsində özünüməşğulluq proqramının səmərəliliyinin artırılması, sosial klasterlərin təşkili, istehsalat və xidmət zərfləri üzrə iş imkanlarının qiymətləndirilməsi üzrə rəqəmsal monitorinqlərin keçirilməsi planlaşdırılır. Həmçinin, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və digər strukturlara aid müəssisələrdə işyeri yaratma potensialının reallaşdırılması nəzərdən keçiriləcək.

Ümumilikdə, ölkə üzrə aktiv məşğulluq tədbirlərinin böyük hissəsinin azad ərazilərə yönləndirilməsi başlıca strateji xətt kimi diqqətdə saxlanılacaq.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə əhalinin məşğulluğu ilə bağlı sistemli tədbirlər bu bölgədə əhali məskunlaşdığı ilk gündən həyata keçirilir. 2 ildir ki, bu əraziyə köçən sakinlərin işlə təminatı, onlara sosial dəstək verilməsi, həmçinin aktiv məşğulluq tədbirləri ilə əhatə olunması ardıcıl xarakter almaqdadır. İlk məşğulluq tədbirləri çərçivəsində Zəngilanın Ağalı kəndində 500-dən çox insan müxtəlif işlərə və dəstək tədbirlərinə cəlb olunub. Ötən dövr ərzində həmin kəndlərdə, ələlxüsus Ağalıda geniş məşğulluq infrastrukturunu yaradılıb. “Kapital Bank”ın filiali, “ASAN” və “Dost” Xidmət mərkəzlərində müxtəlif ixtisaslı kadrlar işə cəlb olunub, habelə orta məktəb və uşaq bağçalarında, tikili müəssisəsində, çörəkbiçirmə sexlərində, mağazaya və marketlərdə aidiyyatı peşələr üzrə yüzlərlə iş yeri yaradılıb...

➔ Bax səh. 5

Gün gələcək ki...

➔ Bax səh. 7

Qeyri-neft ixracını artıran əsas amillər

➔ Bax səh. 5

Zəfərə 23 gün qalırdı...

Reşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qoçəhmədli, Çimən, Cuvanlı, Pirəhmədli, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

Translate Tweet

10:38 AM · Oct 17, 2020 · Twitter for iPhone

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhəboyu genişmiqyaslı təcridat törətməsinə cavab olaraq Azərbaycan Ordusu sonradan “Dəmir yumruq” adlandırılan əks-hücum əməliyyatına başladı. 44 gün davam edən Vətən müharibəsi təxminən otuzlik işğala son qoyulması və ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə nəticələndi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış möhtəşəm Zəfər tariximizə qızıl hərflərlə yazıldı.

**Vətən müharibəsinin
21-ci günü**

- Füzuli şəhəri və rayonun Qoçəhmədli kəndi, Çimən kəndi, Cuvanlı kəndi, Pirəhmədli kəndi, Musabəyli kəndi, İşıqlı kəndi, Dədəli kəndi işğalçılarından azad edilib. Bununla əlaqədar Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib.
- Ermənistan silahlı qüvvələri gecə saat 01 radələrində Gəncə şəhərinin mərkəzi hissələrini raket atəşinə tutub.
- Baş Prokurorluğun məlumatına görə, bu xain hücum nəticəsində 13 nəfər həlak olub, 48 nəfər xəsarət alıb. Həmçinin çoxsaylı mülki infrastruktur obyektlərinə, nəqliyyat vasitələrinə külli miqdarda ziyan dəyib.
- Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Ermənistanın Gəncəyə növbəti raket hücumu ilə bağlı rəsmi instaqram səhifəsində paylaşım edib.
- Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi əməliyyatlar nəticəsində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, 7 ədəd T-72 tankı, 2 ədəd BM-21 “Qrad” YARS qurğusu, 8 ədəd D-30 və 1 ədəd D-20 haubitsa topları, döyüş sursatı ilə yüklənmiş 10 ədəd yük maşını və 7 ədəd digər avtomobil texnikası məhv edilib. Ermənistan silahlı qüvvələrinin 5-ci dəfəgətirici alayının 1-ci taboru xeyli itki verərək mövqelərini atıb və geri çəkilib.

Həmçinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1-ci motoatıcı alayının müdafiə zolağında ehtiyatdan çağırılmış 300 nəfərədək hərbi qulluqçu döyüş mövqelərini özbaşına tərk edib.

- Cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi və hərbi texnikası bölmələrimiz tərəfindən məhv edilib.
- Müdafiə Nazirliyi düşmənin S-300 zenit-raket kompleksinin məhv edilməsinin videogörüntülərini paylaşılıb.
- Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus bir ədəd Su-25 təyyarəsi və taktiki PUA-sı bölmələrimizin dəqiq atəşi ilə vurulub.
- Düşmənin yanacaq-sürtkü materialları və döyüş sursatı anbarları Azərbaycan Ordusunun aviasiya zərbələri ilə darmadağın edilib.
- Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus üç ədəd “Tor-M2KM” və bir “S-125” zenit-raket kompleksi, 1 ədəd BM-21 “Qrad” yayılım atəşli reaktiv sistemi Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin dəqiq zərbələri ilə sıradan çıxarılıb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin yaşayış məntəqələrini ağır artilleriya qurğularından və raket sistemlərindən atəşə tutması nəticəsində sentyabrın 27-dən oktyabrın 17-si saat 12:00-dək 60 mülki şəxs həlak olub, 270 nəfər xəsarət alıb, 1704 ev, 90 çoxmənzilli yaşayış binası və 327 mülki obyekt yarasız vəziyyətə düşüb. Bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb.

Növbəti dəfə təsdiqləndi

Azərbaycanın mövqeyinə təsir etmək mümkün deyil!

Sülh üçün zəmin: Aİ “imtahandan kəsildi”...

Sülhün bərqərar olması üçün zəmini formalaşdıracaq iki şərt ortadadır: onlardan biri və birincisi Ermənistanın manipulyasiyalardan əl çəkərək qeyri-konstruktiv davranışlarına son qoymasıdır. Azərbaycanın humanist və beynəlxalq hüquqa söykənən mövqeyinin qarşılığında rəsmi İrəvanın bir sıra məsələlərdə məqsədlə şəkildə ləngiməsi prosesin effektivliyini azaldan amil kimi çıxış edir. İlk növbədə Ermənistan özünün əsassız iddialarını unutmalı, Azərbaycanın beynəlxalq aləm tərəfindən qəbul edilən sərhədlərinin toxunulmazlığını tanımaqla yanaşı, qondarma ərazi iddialarından rəsmən əl çəkdiyini ortaya qoymalıdır. Sülh üçün ilkin və əsaslı şərt məhv budur - bunun üçün isə Ermənistan konstitusiyasında dəyişikliklər edilməlidir.

Zəmini formalaşdıracaq ikinci əsas məqam isə məsələlərin vasitəçisiz və iki-tərəfli təmas əsasında razılaşdırılmasıdır. Xatırladaq ki, bir müddət öncəyə qədər bir sıra platformalarda vasitəçilik məsələsi aktual idi - xüsusilə, Brüssel formatı çərçivəsində və ABŞ-ın təşəbbüskarlığı ilə baş tutan görüşlər əsasında sülhün yaranacağına ümid bəslənilirdi. Təəssüf ki, bu baş vermədi. Problem isə açıq xəttlə bəllidir - özünü vasitəçi adlandıran tərəflərin neytral mövqə sərgiləməməsi, açıq

şəkildə tərəf tutması, qeyri-adekvat mövqə bildirməsi məsələnin bu formatda həllini çətinləşdirdi və bəlkə də mümkünsüz etdi. Məsələn, Aİ-nin vasitəçilik “missiyası”na sonradan Fransa “qoşulmaq” istədi - paralel olaraq Aİ özünün “xüsusi təyinatlı qrupunu” “monitorinq missiyası” adı altında Ermənistanı yolladı və hələ də onların sayı gündəngünə artırılır. Avropa İttifaqı bu yolla açıq şəkildə sülh prosesini sabotaj etməyə başladı - Fransanın Ermənistanı silahlandırılmasına göz yumuldu, fərqli fondların əli ilə işğalçı dövlətə “maliyyə yardımları” verildi. Beləliklə, Aİ-nin “sülh təəssübkeşliyi” maskası yırtıldı...

Fakt ortadadır: ABŞ özünü “gizlətməyə” çalışsa da...

ABŞ-a gəldikdə isə, rəsmi Vaşinqton bir neçə dəfə XİN başçıları səviyyəsində görüşlər təşkil etməklə yadda qaldı - amma bu da onların birtərəfli fəaliyyətinin üzərini örtməyə “bəs etmədi”. Özünü “sülhpərvər” qiyafədə qələmə verən Vaşinqton prosesi fərqli addımları ilə bəzən yubatanmağa, bəzən yeni “ştrixlərə bəzəməyə”, bəzən isə süzün əsl mənasında tormozlamağa çalışdı. Məsələn:

- ABŞ konqrsi Azərbaycanın öz ərazilərini işğaldan azad etməsinə qarşı fərqli adlar və bəhanələr altında fəaliyyətlə yadda qaldı. Hətta bəzi məqamlarda Azərbaycanın suveren ərazilərinin adları belə təhrif olundu;

- Vaşinqtondan ölkəmizin qanunvericiliyini

pozaraq cinayətdə ittiham olunan, separatizmi yaymaqda günahlandırılan və ədalət mühakiməsinə verilmiş bəzi cinayətkarların azad edilməsi ilə bağlı “çağırışlar” səslənməyə başladı;

- Son dövrlərdə regiona müdaxilə üçün yollar axtaran ABŞ-ın Zəngəzur dəhlizi məsələsindəki manipulyasiyasının açıq şahidinə çevrilmiş;

- 30 il işğal siyasəti yürüdən Ermənistanla ard-arda hərbi təlimlər keçirilir;

- ABŞ-ın Ermənistanda hərbi varlığını təmin etmək üçün 5 aprel “razılaşması”na imza atılır;

- Zəngəzura ABŞ-ın hərbi qüvvələri götərilir və Azərbaycanla şərti sərhəddə yerləşdirilir, orada kəşfiyyat prosesinə start verilir.

Bu siyahını daha da artırmaq olar. Bütün bu faktoloji sübutlar isə Vaşinqtonun da “vasitəçilik” məsələsində qeyri-səmimi olduğunu göstərir - ABŞ bu kimi davranışlarla vasitəçilərin tərəfsizliyi prinsipinə xələf gətirir. Bu ilin iyul ayının 10-da məhz ABŞ-ın dövlət katibininin təşəbbüsü ilə keçirilən üçtərəfli təmas da hansısa bir irəliləyişlə yadda qalmadı - beləliklə, vasitəçilərin xətti ilə məsələ arxasında oturmağın yenidən gündəmə gətirmək üçün fürsət axtarır, vaxt qazanmağa çalışır. Qərbin, xüsusilə ABŞ-ın məsələdəki yanaşması isə Ermənistanın arzusunu ilə uzlaşdırılır. ABŞ Ermənistanın qondarma iddiası vasitəsilə regiona müdaxilə üçün yeni bir “rıçaq” əldə etməyə çalışır. İllərlə separatizmi stimullaşdırmaqla özü üçün təsir vasitəsi yaranan ABŞ yeni plana əl atmaq istəyir.

Vaşinqton geri çəkildiyini bəyan edir...

həllini tapa bilər. Bunun üçün məğlub Ermənistan özündə iradə tapmalı, Azərbaycanın irəli sürdüyü hüquqi və ədalətli şərtlər əsasında sülh müqaviləsini imzalamalıdır.

İkitərəfli təmas: ən real həll yolu...

Sülh prosesi öz mümkün irəliləyiş tempini qoruyur - tərəflər arasında şərhlər mübadiləsi baş verib. Reallıq isə dəyişməzdir: Artıq Azərbaycan ərazi bütövlüyü təmin edilib, suverenliyi bərpa olunub. Regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmini, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesi beynəlxalq gündəlikdən düşüb. Beləliklə, bizə bu məsələdə vasitəçi lazım deyil - biz öz məsələmizi həll etmişik.

Ötən ilin dekabrında hər iki ölkənin müvafiq dövlət strukturlarının birgə açıqlama yayması, qarşılıqlı olaraq hərbiçilərin azad edilməsi, Ermənistanın Azərbaycan ərazi bütövlüyünü tanıdığını və Qarabağı da Azərbaycan torpaqları kimi tanıdığını bəyan etməsi, COP29-a ev sahibliyi təstəkləməsi, bu ilin aprelində 4 kəndin qaytarılması, müvafiq delimitasiya komissiyalarının apardığı birgə müzakirələr qəbul edilən Əsasnamə, nəhayət bəzi ərazilərdə delimitasiya, hətta demarkasiya işlərinin görülməsi bu da təzisi dəstəkləyir - bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycanın mövqeyi haqlı və doğrudur. Məsələ ikitərəfli təmas əsasında daha real həllə malikdir.

Yeni plan: Vaşinqton “rıçaq” axtarır...

Yuxarıda vurğulanan son görüşlər daha bir məqamı ortaya çıxardı - ABŞ prosesə daxil olmaq cəhdlərindən əl çəkmir. Elə Azərbaycana qarşı aparılan böhtan kampaniyasının da əsasında bu faktor dayanır - kongresmenlərin dövlət katibinə “müraciəti”, Lantos Komissiyasındakı “müzakirələr”, sanksiya hədələri və bu kimi fərqli təzyiqlər Azərbaycanın iradəsinə təsir etmək istəyindən qaynaqlanır. Onlar Bakının “yarımçıq sülh” imzalamaqdan imtinasını həzm edə bilmirlər. Son dövrlərə qədər bu və ya digər formada Azərbaycanın haqlı mövqeyinin Vaşinqton tərəfindən şantajə məruz qalması açıq

xəttlə görünür. Onlar yenə də Ermənistanın tərəfini tutur, İrəvanı “sülhə can atan tərəf” kimi

qələmə verməyə çalışır - amma, İrəvanın sülh prosesini sadəcə imitasiya etməsinə toxunulmur. Ermənistan razılaşdırılmamış bəndləri kənarda saxlamaqla sülh müqaviləsi imzalamaya, bu yolla özünün qondarma torpaq iddialarını yenidən gündəmə gətirmək üçün fürsət axtarır, vaxt qazanmağa çalışır. Qərbin, xüsusilə ABŞ-ın məsələdəki yanaşması isə Ermənistanın arzusunu ilə uzlaşdırılır. ABŞ Ermənistanın qondarma iddiası vasitəsilə regiona müdaxilə üçün yeni bir “rıçaq” əldə etməyə çalışır. İllərlə separatizmi stimullaşdırmaqla özü üçün təsir vasitəsi yaranan ABŞ yeni plana əl atmaq istəyir.

Millerin etirafı: bu, ABŞ-ın işi deyil...

Son nəticədə Azərbaycanın iradəsi və qətiyyəti yenə də özünü göstərdi - bir daha sübut olunur ki, Bakının mövqeyinə təsir etmək mümkün deyil. Beləliklə də, COP29-a qədər tələm-tələsik və yarımçıq sülh üçün səfərbər olan ABŞ özünün iddialarından əl çəkir. ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller brifinq zamanı bildirib ki, Birləşmiş Ştatlar Azərbaycan və Ermənistan arasında mümkün sülh sazişini heç vaxt COP29 ilə əlaqələndirməyib. “Biz heç vaxt razılaşmanı COP29-la əlaqələndirməmişik. Biz bir neçə ay əvvəl sülh sazişini görmək istəyirdik, həmçinin bu sazişin əldə olunmasına çalışırdıq. Ancaq

bu, ABŞ-ın deyil, tərəflərin işidir”, - Miller deyib.

Bu açıqlamada əsas “şifrə” “bir neçə ay əvvəl sülh sazişini görmək istəyirdik” frazasıdır.

Azərbaycan uzun müddətdir ki, dayanıqlı sülhün imzalanması üçün Ermənistanın özünün saxta iddialarından əl çəkməsi tələbini səsləndirən, konstitusiyasında dəyişikliyin edilməsi məsələsini qaldırır. ABŞ dayanıqlı və sabit sülhü formalaşdıracaq, iki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına əsaslı şərtə çevriləcək bir sənədin imzalanması üçün səmimi soy göstərsə, niyə “mütləfiqi” adlandırdığı Ermənistan bu şərti yerinə yetirməyə on azından “məsləhət” görmür? Bir sözylə, ABŞ Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyinə təsir göstərə bilmədi. Bu, Millerin “dilində” bütün konturları ilə açıq şəkildə səsləndirildi.

Qazaxıstanın təklifi: müzakirə platforması, görüş ünvanı...

O başqa bir məsələdir ki, regional sülhün formalaşması bölgənin siyasi-iqtisadi mənzərəsinə mühüm təsirlərlə yadda qalacaq - bu baxımdan da, həm region ölkələri, həm də beynəlxalq aləm məsələyə olduqca diqqətli və həssas yanaşma sərgiləyirlər. Məsələn, Qazaxıstan iki ölkənin rəsmi şəxslərinin görüşüb müzakirələr aparması üçün platforma təklif edib - bu tip ikitərəfli təmas artıq bir dəfə reallaşılıb. Xatırladaq ki, mayın 11-də Almatıda Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri Ceyhun Bayramov ilə Ararat Mirzoyan arasında danışıqlar aparılmışdır.

Sülh platformasını vasitəçilik etmədən realizə etmək üçün Qazaxıstan olduqca məqbul bir variant sayılır - həm Azərbaycanla, həm də Ermənistanla bu və ya digər şəkildə tərəfdaşlığa malik olan, bir sıra beynəlxalq strukturlarda çiyin-çiyinə təmsilçilik daşıyan rəsmi Astana alayır ki, Mərkəzi Asiyaya yaxın bölgədə sülhün bərqərar edilməsi mühüm əsaslar formalaşdıracaq. Qeyd etdiyimiz kimi, Cənubi Qafqazda sülhün və davamlı sabitliyin formalaşması böyük bir coğrafiyanın - Orta Asiya -

Cənubi Qafqaz - Kiçik Asiya bölgəsi üçün yeni imkanlar, perspektivlər deməkdir. Bu il iyulun 6-da Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri başçıların qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə çıxış edən Kasım-Jomart Tokayev bəyan etmişdi ki, Qazaxıstan sülhməramlı səylərin dönmədən dəstəklənməsi uğrunda fəaliyyət göstərir.

Paralel olaraq bu səylər davam etdirilir - sentyabrın 9-da Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev arasındakı telefon danışıqları zamanı da bu məsələyə bir daha toxunulub. Qazaxıstan Prezidenti Astananın Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqların aparılması üçün platforma rolunu oynamağa hazır olduğunu bildirib. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan üçün Astana iki ölkə arasında bu danışıqların aparılması təklifinin məqbul olduğunu qeyd edib.

Yeri gəlmişkən, Qazaxıstan tərəfi növbəti dəfə bu təklifini təkrarlayıb. Prezident Kasım-Jomart Tokayev Ermənistanın dövlət başçısı Vaahın Xaçaturyan ilə apardığı danışıqlar əsnasında bildirib ki, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh sazişinin bağlanmasına dair danışıqlar üçün Almatı platformasını gözləməkdə də təklif etməyə hazırdır. Prezident Tokayev vurğulayıb: “Biz Bakı ilə İrəvan arasında sülh danışıqları üçün öz platformamızı istənilən vaxt təqdim etməyə hazırıq”.

Gələcək üçün: şərt qəbul olunmalıdır...

Bəli, ölkəmiz hər zaman sülhün və əməkdaşlığın bərpasına çalışıb - hətta Ermənistanın torpaqlarımızı işğal altında saxladığı illərdə belə Azərbaycan məsələnin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı kimi çıxış edirdi. Konstruktiv anlaşmanı, siyasi-iqtisadi əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsini, normal qonşuluq münasibətlərinin

lənin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı kimi çıxış edirdi. Konstruktiv anlaşmanı, siyasi-iqtisadi əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsini, normal qonşuluq münasibətlərinin

əsas götürən Azərbaycan bu gün də eyni mövqedədir. Ölkəmiz iki ildən artıqdır ki, bölgədə sülhün və anlaşmanın hökm sürməsi üçün bütün səylərini sərf edib.

Ermənistan isə regionda yeni siyasi-iqtisadi mərhələdə iştirakçı olaraq yer almaq istəyirsə, özünün əsassız iddiaların-

dan əl çəkməli və ölkəmizin önə sürdüyü şərtlər əsasında razılaşmaya imza atmalıdır. Bir sözlə, Ermənistan sülh prosesinin hazırkı mərhələsinin səmərəli şəkildə yekunlaşması üçün səy göstərməlidir. Əks halda Ermənistan yeni regional, hətta global səviyyəli iqtisadi layihələr-

dən yenə də kənarda qalmaq təhlükəsi yaşayacaq.

Reallıqlar isə ortadadır. Azərbaycan bölgənin yeni mərhələsinin yaradır - bu proses Cənubi Qafqaz üçün mühüm perspektiv vəd edir...

Şəhər günün mübarək, Füzuli!

Bu gün təqvimdə Füzuli şəhəri gündür. İşğaldan azad olunmuş ərazilər üzrə şəhər günləri müstəqil Azərbaycanın həyatına şanlı Zəfərimizlə başa çatan Vətən müharibəsindən sonra daxil olub. Xalqımızın otuz il həsrətini çəkdiyi həmin ərazilərə böyük mənəvi bağlılığı

var. Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə şəhər günlərinin təsis edilməsi də bunun rəsmi olaraq təsdiqidir. İşğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə şəhər günlərinin təsis edilməsi həm də böyük Qələbəmizin təbliği, gənclərdə

vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsi anlamına gəlir. Bu Qələbəni heç kəs bizə hədiyyə etməyib. Onu igid hər-bçilərimiz canları, qanları hesabına qazandı. Xaincəsinə torpaqlarımıza soxulan düşmən cəzalandırılmalı idi və Azərbaycan Ordusu Vətən müharibəsində bu

nu layiqincə etdi. Dövlətimizin başçısının 31 iyul 2023-cü il tarixində imzaladığı sərəncamla 26 avqust - Laçın, 4 oktyabr - Cəbrayıl, 17 oktyabr - Füzuli, 20 oktyabr - Zəngilan, 25 oktyabr - Qubadlı, 8 noyabr - Şuşa, 20 noyabr - Ağdam, 25 noyabr - Kəlbəcər şəhəri günü kimi

müəyyənləşdirilib. Prezident İlham Əliyevin 18 sentyabr 2024-cü il tarixində imzaladığı digər sərəncama əsasən isə 20 sentyabrda Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhərləri günü qeyd edilir.

Füzulinin ağır işğal illəri

Füzuli rayonu Qarabağ dağ silsiləsinin cənub-şərq uclarından Araz çayınadək sahəni əhatə edir, Cəbrayıl, Xocavənd, Ağcabədi, Beyləqan rayonları və Araz çayı boyunca İranla həmsərhəddir. Füzulinin 51 kəndi və rayon mərkəzi 1993-cü il avqustun 23-də ermənilər tərəfindən işğal olunub, 55 min nəfərə yaxın sakin doğma torpaqlarını tərk edib. İşğal nəticəsində 1100-dən çox füzulili şəhid olub, 113 nəfər girov götürülüb, 1450 nəfər müxtəlif dərəcəli əlillik qazanıb.

Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin "İşğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində ətraf mühitə və təbii sərvətlərə dağıdıcı təsiri müəyyənləşdirən (izləyici) operativ mərkəz"i işğaldan sonrakı dövrlərdə Füzuli rayonu ərazisində təbii sərvətlərin ermənilər tərəfindən dağıdılmasına dair bir sıra faktlar aşkarlayıb. Geniş meşə massivləri ilə örtülü olan Dövlətyarlı kəndində ağaclar bütünlüklə qırılıb, Qocəhmədli kənd yolu boyunca ağaclar kütləvi şəkildə məhv edilib, Yağlıvənd kəndində kəndarası yolun sağ və sol tərəfindəki böyük yaşıllaqlar tamamilə qırılıb, 2006-2009-cu illər ərzində rayonun 35 000 hektardan artıq ərazisi ermənilər tərəfindən yandırılıb.

Azadlığına qovuşan şəhər

İşğal illərində böyük dağıntılara məruz qalan Füzuli şəhəri 2020-ci il oktyabrın 17-də öz azadlığına qovuşub. Füzuli şəhərinin işğaldan azad edilməsi xəbərini Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev oktyabrın 17-də xalqa müraciətində çatdırıb. Dövlətimizin başçısı müraciətində

İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra Füzuli də genişmiqyaslı quruculuq-abadlıq ünvanına çevrilib. İşğaldan azad edilmiş digər yaşayış məntəqələri kimi, Füzuli şəhərinin bərpası da tarixi ənənələr və müasir tələblər nəzərə alınmaqla hazırlanan plan əsasında

Quruculuq-abadlıq ünvanı

yaşayış məhəlləsi mərhələli şəkildə tikilib istifadəyə verəcək. Şəhərdə çox mərtəbəli binalar ilə yanaşı, az və ortamərtəbəli çoxmənzilli binalar da inşa ediləcək. Şəhərdə həyatı bəzəyən bağ sahələri

olan fərdi evlər də tikiləcək. Böyük Qayıdış Proqramının birinci mərhələsinin sonunda - 2026-cı ilin axırınadək 22 min insan Füzuli rayonunda yaşayacaq. Füzuli şəhərinə ilk köç 2023-cü ilin avqustunda reallaşdırılıb. İlk olaraq 90 nə-

həmin gün Füzuli şəhəri ilə yanaşı, rayonun Qocəhmədli, Cuvarlı, Pirləhmədli, Musabəyli, Çimən, İşıqlı və Dədəli kəndlərinin də işğaldan azad olunduğunu bildirib.

Füzuli şəhərinin işğaldan azad edilməsi uğrunda şiddətli döyüşlər gedib. Düşmənin müqavimətini qıran Azərbaycan Ordusu onu geri çəkilməyə məcbur edib, ağır məğlubiyyətə uğradıb.

Azərbaycan Respublikasında "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı təsis olunub. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılmış döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirmiş Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 25167 hərbi qulluqçusu "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif olunub.

həyata keçirilir. Xatırladaq ki, Nazirlər Kabineti "Füzuli şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı"nı təsdiqləyib. Baş planın icrası yüksək səviyyədə təmin edilir. Yeni şəhər işğaldan əvvəlki şəhər ilə müqayisədə daha geniş əraziyə malik olacaq. Növbəti 20 ildə əhali sayı 1993-cü il ilə müqayisədə 2.5 dəfə artacaq və Füzuli şəhəri hava limanı daxil ol-

maqla, 1936 hektar əraziyə malik olacaq. 46 kilometr avtomobil yolları olan şəhərdə piyada, velosiped yolları 85 kilometr təşkil edəcək.

Əsasən yaşıllaqdan ibarət olan Füzuli şəhərinin mərkəzində 5 hektar ərazidə Memorial Kompleksi salınacaq. 17,8 hektar ərazini əhatə edəcək

fərdən ibarət olan 23 ailə doğma şəhərə yola salınıb.

Postmüharibə dövründə işğaldan azad edilmiş digər ərazilərdə olduğu kimi, Füzulidə də müxtəlif istiqamətlərdə bərpa işləri intensiv şəkildə davam etdirilir. Xatırladaq ki, dövlət başçısı müharibə başa çatandan sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərə ilk səfərini 2020-ci il 16 noyabr tarixində məhz Füzuliyə edib, Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad olunan Füzuli rayonuna gəlirlər. Bu səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev Füzuli rayonundan Şuşa şəhərinə yol çəkilişi ilə bağlı göstəriş verib və Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun - Zəfər yolunun çəkilişinə start verilib. Zəfər yolunun açılışı Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə 2021-ci il 7 noyabr tarixində baş tutub.

Postmüharibə dövründə Füzulidə istifadəyə verilən ən böyük infrastruktur obyektlərindən biri də beynəlxalq hava limanıdır. Hava limanı 2021-ci il 26 oktyabr tarixində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə istifadəyə verilib. Qarabağın hava qapısı adlandırılan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı ən müasir səviyyədə inşa olunub.

Mübariz FEYİZLİ

Qınayırıq və tələb edirik!

Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir: "Biz, İsveçrə Federal Məclisinin Xarici Siyasət Komissiyası tərəfindən irəli sürülmüş, ölkəmizə

qarşı qərəz və böhtana əsaslanmaqla, İsveçrə hökumətinə "Azərbaycan hökuməti və Qarabağdan olan ermənilər arasında bir konfrans təşkil etmək" çağırışı edən təklifi qınayırıq.

Sənəddə yer almış ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə, beynəlxalq hüquqa zidd yanaşma və böhtan dolu fikirlər onun müəlliflərinin əsl niyyətinin heç də süll və dialoqu təşviq etmək olmadığını göstərir.

Xatırladaq ki, Azərbaycan hökuməti Qarabağdan olan ermənilərin reinteqrasiyası üçün planlarını ictimaiyyətə açıqlamış və ötən il onlarla dialoq aparmışdır. Lakin Qarabağdan olan ermənilər dialoqdan və Azərbaycanın reinteqrasiya təklifindən imtina etmişlər.

Belə olan şəraitdə İsveçrənin bitərəfliyinə istinad edib, bədnam gündəlik və formatla "dialoq" a çağırış etmək bu ölkənin bitərəf statusundan sui-istifadədir və regiondakı vəziyyəti gərginləşdirməyə xidmət edir. Regiondan xəbəri olmayan dairələrin Azərbaycanın daxili işlərinə qarışan bu cür cəhd-

ləri təkbəbbürlü yanaşma olmaqla, tamamilə qəbul edilməzdir.

Vurğulamaq istərdik ki, Qarabağ münacişəsi artıq beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq öz həllini tapıb. Buna baxmayaraq, son dövrlər bəzi qərb dairələrinin regionda yenidən münacişə yaratmaq cəhdlərini müşahidə edirik. İsveçrə parlamentində irəli sürülmüş son təşəbbüs də bunun tərkib hissəsidir.

İsveçrə parlamentinə xatırladıq ki, dialoqa çağırılmalı olan öz ərazisindən azərbaycanlıları zorla çıxarmış olan Ermənistan hökumətidir. Qərbi Azərbaycan İcması dəfələrlə Ermənistan hökumətinə dialoq üçün

müraciət etsə də bu, cavabsız qalmışdır. Bundan əlavə, məhz azərbaycanlıların Ermənistanı qayıdışı üçün beynəlxalq nəzarət altında olan proses təşkil edilməlidir.

Qərbi Azərbaycan İcması olaraq, üzvləri tərəfindən son günlərdə Azərbaycana qarşı iki sənəd irəli sürülmüş İsveçrə parlamentini sözügedən qərəzli və zərərli addımları dayandırmağa çağırırıq. Biz, İsveçrə parlamentinin üzvlərindən Ermənistan tərəfindən qovulmuş azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkililiyi son qoymağı və onların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz evlərinə qayıtmaq hüququna hörmət etməyi tələb edirik".

"Minatəmizləmə haqqında" yeni qanun layihəsi...

Bu qanunun qəbulu hansı zərurətdən yaranıb?

Oktyabrın 16-da Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin cari ilin payız sessiyasında növbəti iclası keçirilib. İclasda birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılan "Minatəmizləmə haqqında" yeni qanun layihəsi (birinci oxunuş) və "Yol hərəkəti haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ilə bağlı komitə sədri Arzu Nağıyev məlumat verib.

"Minatəmizləmə haqqında" yeni qanun layihəsinin müzakirəyə təqdim edərək komitə sədri Azərbaycanın dünyada mina probleminə ən çox əziyyət çəkən ölkələrdən biri olduğunu qeyd edib. O deyib ki, ərazimizin təxminən 12 faizi Ermənistan tərəfindən mina və partlamamış hərbi sursatlarla çirkləndirilib. Vurğulanıb ki, Ermənistan minalardan təkcə hərbi məqsədlər üçün deyil, mina terroru həyata keçirmək üçün də geniş şəkildə istifadə edib. Ermənistanın Azərbaycan ərazisində basdırdığı minaların dəqiq xəritələrini təqdim etməməsi məsələsinə diqqət çəkən komitə sədri 44 günlük

təmizləmə Azərbaycanın dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir və 1998-ci ildə yaradılan Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi - ANAMA bu istiqamətdə böyük işlər görür.

Müzakirəyə çıxarılan yeni qanun layihəsinin də minatəmizləmə prosesinə ciddi tökan verəcəyini deyən komitə sədri layihənin strukturu, sənəddə təsbit olunan tənzimləmələr barədə məlumat verib. Bildirilib ki, qanun layihəsi 3 fəsil 14 maddədən ibarətdir. 1-ci fəsildə istifadə olunan əsas anlayışların mənaqları, qanunun təbiq dairəsi müəyyənləşdirilib. 2-ci fəsildə mina əleyhinə fəaliyyət sahəsində dövlət siyasətinin istiqamətləri, minatəmizləmə fəaliyyətinin subyektləri və bu fəaliyyətə dair tələblər, təhlükəli ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, minatəmizləmə fəaliyyətində keyfiyyətə nəzarət və s. məsələlər öz əksini tapıb. 3-cü fəsildə isə yekun müddəalar müəyyənləşdirilib.

İclasda ANAMA-nın İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini Bəhruz Məmmədov deyib ki, ilkin qiymətləndirmələrə əsasən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə hazırda 1 milyon 167 min hektara yaxın təhlükəli sahə var. "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə elə bir yer yoxdur ki, minatəmizləmənlər orada mina olmadığını və çirklənmədiyini

baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Nardar BAYRAMLI

XİN: Müvafiq qiymət verilməlidir!

"Telegram" sosial şəbəkəsinin təsisçisi Pavel Durovun və Afrika xalqlarının hüquqları uğrunda mübarizə aparan şəxs kimi tanınan Kemi Sebanın Fransa hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılması və onlar barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilməsi Fransada fundamental insan haqlarının pozuntusudur. Bu şəxslərin siyasi əqidəsinə və fikirlərinə görə təqib olunması qəbul edilməzdir.

Bu fikirləri Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Fransa tərəfindən "Telegram" sosial şəbəkəsinin təsisçisi Pavel Durovun və Afrika xalqlarının hüquqları uğrunda mübarizə aparan Kemi Sebanın həbsi ilə bağlı yerli medianın sualına cavabında səsləndirib.

A.Hacızadə deyib ki, Fransa tərəfi aidiyyəti istintaqi tam şəffaf və ədalətli şəkildə aparmalı, beynəlxalq ictimaiyyətə müvafiq olaraq məlumatlandırılmalıdır.

"Hesab edirik ki, Fransada siyasi motivli bu kimi həbslər Avropa İttifaqı, Avropa Şurası və Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının aidiyyəti qurumları tərəfindən aradan götürülməli, müvafiq qiymət verilməlidir", - deyir o qeyd edib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva: Dinc vətəndaşların məqsədyönlü şəkildə hədəfə alınması insanlığa qarşı cinayətdir

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Ermənistanın Gəncəyə növbəti raket hücumu ilə bağlı rəsmi "Instagram" səhifəsində paylaşım edib.

Paylaşımında deyilir: "Nə dərəcədə insanlıqdan uzaq, yirtıcı olma-

lısan ki, şəhərin heç bir hərbi infrastrukturunu olmadığı yaşayış məhəllələrinə gecə vaxtı, sakinlər yatarkən raket zərbələri endirilməsi barədə növbəti dəfə ömr verərsən?

Bu gecə Gəncəyə xaincəsinə edilən hücum tökcə Ermənistan hakimiyyətinin faşist mahiyyətinə və onun prinsipsizliyinə dəlalət etmir, həm də təcavüzkarın Azərbaycan Ordusu qarşısında total acizliyinin təzahürüdür.

Dinc vətəndaşların məqsədyönlü şəkildə hədəfə alınması insanlığa qarşı cinayətdir. Bu cinayətə laqeyd qalmaq isə onun iştirak-

17 oktyabr 2020-ci il

çısına çevrilmək deməkdir!

Bu faciə nəticəsində həlak olanların ailələrinə və doğmalarına dərin hüznə başsağlığı verirəm və bütün yaralıların tezliklə sağlamlığını arzulayıram.

Ulu Tanrı xalqımızı, Vətənimizi və Prezidentimizi qorusun! Qarabağ Azərbaycandır!"

Gəncə terrorundan 4 il ötür...

44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan silahlı qüvvələri yaşayış məntəqələrini, mülki insanları atəşə tutmaqla xeyli sayda hərbi cinayətlər törədib. Belə qanlı cinayətlərdən biri də 2020-ci ilin oktyabrın 17-də gecə saat 01.00 radələrində Gəncə şəhərinin əhalisinə qarşı baş verib. Belə ki, Ermənistan ordusu Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini intensiv atəşə tutmaqda davam edib. Ermənistan qədim şəhər olan Gəncədə dinc sakinləri növbəti dəfə hədəf alıb.

Bu gün Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncənin mərkəzi hissəsinin raket atəşinə tutulmasın-

ğıq. Biz heç vaxt mülki əhaliyə qarşı mübarizə, müharibə aparmamışıq, bundan sonra da aparmayacağıq. Biz ermənilər deyilik. Bizim öz yolumuz var, bizim öz amalımız var və bütün Azərbaycan xalqı bu amal ətrafında birləşib".

Göründüyü kimi, Ermənistan hərbi birləşmələri beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyaları və onların Əlavə Protokollarını, 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsinin gedişatında öldürülmüş humanitar atəşkəs rejiminin tələblərini pozaraq, döyüş meydanındakı ağır məğlubiyyətlərinin əvəzini çıxmaq üçün Azərbaycanın münəfiq və cəbhə zonasından uzaqda yerləşən şəhər və rayonlarındakı mülki infrastruktur obyektlərini atəşə tutub. Belə ki, erməni hərbi birləşmələri yaşayış evlərini, xəstəxanaları, tibb məntəqələrini, məktəb binalarını, uşaq bağçalarını, dövlət qurumlarının inzibati binalarını, təsərrüfat təyinatlı əraziləri hədəf seçib, müxtəlif növ silahlarla, ballistik raketlərlə, eyni zamanda, qadağan olunmuş artilleriya silahları ilə atəşə tutaraq insanlıq və sülh əleyhinə, habelə

müharibə cinayətləri törədib, müharibəyə hər hansı aidiyyəti olmayan, gündəlik qayğıları ilə yaşayan mülki şəxsləri vəhşicəsinə qətlə yetirib, mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə irimiqyaslı zərər vurublar.

Ermənistan hərbi birləşmələrinin 44 gün sürən Vətən müharibəsinin gedişatında bir neçə iri şəhəri, o cümlədən yarım milyondan çox əhali yaşa-

dan 4 il ötür. Raket atəşi nəticəsində 15 nəfər həlak olub, 50-dən artıq şəxs yaralanıb, çoxsaylı mülki infrastruktur obyektlərinə, nəqliyyat vasitələrinə külli miqdarda ziyan dəyib. Faktla bağlı o vaxt Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 100.2 (təcavüzkar müharibəni aparma), 120.2.1 (cinayətkar birlik-təşkilat tərəfindən qəsdən adam öldürmə), 120.2.4 (xüsusi avarsızlıqla və ya ümumi təhlükəli üsulla qəsdən adam öldürmə), 120.2.7 (qəsdən iki və ya daha çox şəxsi öldürmə), 120.2.12 (milli, irqi, dini ədavət və ya düşmənçilik niyyəti ilə qəsdən adam öldürməyə cəhd), 186.3-cü (əmlakı qəsdən məhv etmə və ya zədələmə xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) və digər maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinə tapşırılmışdı.

Həmin gün Azərbaycan xalqına müraciət edən Prezident İlham Əliyev Ermənistanın bu qanlı terroru ilə bağlı bildirib: "Bu, bir daha Ermənistan rəhbərliyinin faşist mahiyyətini göstərir. Birinci dəfə deyil ki, bizim şəhərlərimiz atəşə məruz qalır və demək olar ki, hər gün Tərtər, Ağdam, Goranboy, Ağcabədi və digər şəhərlərə Ermənistan atəş açır. Bu atəş nəticəsində vətəndaşlarımız həlak olur, yaralanır, 2 mindən çox ev dağıdılıb, ya da ki, bu evlərə çox böyük ziyan vurulubdur. Ancaq bu namərd hərə-

maqla Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri, çoxsaylı tarixi və mədəni abidələri olan qədim Gəncəni hədəf alması 1988-ci ildən davam etdirilən təcavüzkar siyasətin tərkib hissəsi idi. Belə ki, müharibə ərazisindən kənarda yerləşən Gəncə şəhərinin 2020-ci il oktyabrın 4-də, 5-də, 8-də, 11-də və 17-də raket və ağır artilleriya silahları ilə bombalanması nəticəsində 10 qadın, 6 azyaşlı olmaqla 26 nəfər şəxs həlak olub, 57 qadın, 32 azyaşlı olmaqla 175 nəfər yaralanıb, şəhərdə yerləşən mülki infrastruktur obyektlərinə, nəqliyyat vasitələrinə külli miqdarda ziyan dəyib. Ümmilikdə, Vətən müharibəsində 100-dən çox mülki insan erməni terroru nəticəsində həyatını itirib. Erməni silahlı qüvvələrinin bu hücumları təşkil edərkən əsas məqsədləri daha çox insanın həyatına son qoymaq olduğundan, məhz şəhərin mülki şəxslərin kompakt yaşadığı hissələri, xüsusən də gecə saatlarında hədəfə alınıb.

Xatırladaq ki, müharibə dövründə Qarabağdakı erməni separatçıların başçısı Arayik Arutunyanın özü Gəncə şəhərinə raket hücumu əmrini verdiyini etiraf etmişdi. Hazırda Arayik və digər separatçılar, günahsız insanların qatilləri Bakıda həbsxanadadırlar. Onlar yaxın zamanlarda ədalət mühakiməsinə çıxarılaq layiq olduqları cəzanı alacaqlar.

Nardar BAYRAMLI

Qərb "humanizmi" : Uşaq qatillərini məsumiyyət libasında təqdim edir

Öyle bir ölsem, Öyle bir ölsem ki çocuklar, Sizə hiç ölüm kalmasa. Aziz Nesin

Fransız yazıçısı Viktor Hüqonun "Səfillər" əsərində belə bir fikir var: "İmperatordan (Napoleon) göylərə şikayət olunmuşdu və onun süqut məsələsi artıq həll edilmişdi. O, Tanrıya mane olurdu".

Son vaxtlar ard-arda baş verən proseslər nədənsə bu fikri süüraltımda tez -tez diilləndirir və mən ədalət və günah hissi ilə əsərlərində ən gözəl təsbitləri edən bu dəhşətli vətəni Fransada gah dinimizə və Peyğəmbərimizə, gah da haqq davamıza qarşı mənfur münasibəti görüb mənafeviyyətin süqutunun hansı fəsadlara yol açmasının təəssüfünü çəkirəm. Bu süqut həm də ona görə baş verir ki, oranı məhəbbət tərk edib, əvəzində güc və terror hakimdir. Bəlkə buna görə insanın Tanrı ilə irtibatı yoxa çıxıb. Bəlkə buna görə son iki yüz ildə qərbin modernist cərəyanları "Tanrı öldü" deyib onu idrakdan kənarlaşdırmağa cəhd etdilər ki, asanlıqla vəhşilik etməyə davam edə bilsinlər. Məhz Tanrı ilə vəhdəti qırandan sonra başqa xalqların dini inancına əl, dil və qılınc qaldırmaq olur, haqq savaşı görmədən gəlib vəhşiliyə məsumiyyət donu geyindirmək olur. Başını qaldırıb göy üzünə baxmağa ehtiyac duymayan insanlar səmərlərdə dolayan balaca mələkləri necə görə bilirlər axı... Görə bilmədiklərinə görə bu gün uşaq qatilləri son verilmir. Hələ də "Tanrıya mane olurlar". Xocalı soyqırımında, Gəncə terrorunda ölənlər uşaqlar bu gün ədalətdən dəm vuran və bizimlə qətnamələrin, bəyanatların dili ilə danışan Qərb "humanizminin" hansı göstəricisinə uyğun gəlir görəsən?...

Yəqin ki, Gəncə hadisələri tarixin yaddaşında uşaq qatillərinin portreti kimi qalacaq. Dünyanın ən rəzil mənzərəsidir: sən döyüş meydanında uduz, mübarizə aparmağı bacarma, əvəzini uşaqları, dinc əhalini raket atıb öldürməklə çıx. Mən dünyanın deyirəm və bu anda dünyanın öyanı bir faktı münasibətdə nə qədər kor, kar və lal olmasını düşünüb susuram.

O öldürülən məsumlara dünyanın bir cavabı varmı?

Bu yazımın adını "müharibə və uşaqlar" qoymaq istədim. Amma bir anlıq fikirləşdim ki, axı biz müharibə aparan ölkə olaraq ermənilərin uşaqlarını öldürməmişik. Onların heç bir uşağı başından güllə yarası almayıb, oyuncaqlarla oynadığı yerdə snayperlə vurulmayıb, heç bir körpəsi yataq paltarında üzü-gözü qana bulanmış, ölü halda torpaq altından çıxarılmayıb, heç bir məktəblisi amansız terrorun qurbanı olub arxularından, istəklərindən məhrum edilməyib. Və bu da taleyin ironi-

yasıdır ki, hər şeydə saxta məlumatlara əsaslanan, qondarma yalanlarla bəslənən ermənilər Azərbaycan ərazisində ağır cinayətlər törətməkdə, o cümlədən terrorizm, separatizm, qəsdən adam öldürmə əməllərində və beynəlxalq humanitar hüququn digər ağır pozuntularında təqsirləndirilən şəxsləri "erməni hərbi əsirləri" kimi qələmə verərək məzlum obrazda görünmək mərzindən əl çəkmirlər. Bir gecədə yerlə yeksan etdiyi, vuran qoyduğu şəhərlərimizin, 30 illik işğal dövründə xalqımızın mədəni, dini və tarixi sərvətlərinin dağıdılmasının və mənimse-nilməsinin haqq-hesabını vermək yerinə erməni mədəni irsinin guya talan edilməsi barədə saxta ittihamlar irəli sürür və öz siyasi həvəslərini buna asanlıqla inandırır bilirlər. İnandırırıqlar, cənab Prezident İlham Əliyev demiş, "bizim dünyaya deyəcək sözüümüz çoxdur"!

Dünya 32 ildir ki, uşaq ölmlərini Xocalı soyqırımındakı qatillərinə tökülən qan kimi donuq və soyuq baxışlarla izləyir. Gəncə terrorunda baş verən faciəyə ağır, qulaq və göz tıxayıb. Faciənin ağır miqyasına tükü belə tərpənməyən bu dövlətlərə görəsən hara qədər dözmək olar ki, onlar bizə edilən zülmü görmədən gəlib cinayətkarlığa haqq qazandırılar.

Əslində, COP29 kimi mötəbər tədbirə ev sahibliyi etməyimiz bir dönmədə bu cür çirkin kampaniyaların aparılması, müxtəlif dövlətlərin, Qərbin insanlığı aşan bu nifrəti mahiyyətə ermənilərin xislətindən fərqlənmədiyinə görə onların demokratiya, fikir plüralizmi anlayışları kimi insan hüquqları ilə bağlı çağırışları da saxta və məkrli təsir bağışlayır. Ərdəğanın qeyd etdiyi kimi, "faşizm bizim yox, sizin kitabınızda var".

Nə yaxşı ki, ləyaqətli Azərbaycan əsgərinin əli bir körpənin qanına bulamayıb. Nə yaxşı ki, bizim xalqımızın əxlaq obrazı belə bir yirticiliyə imza atmağa imkan vermədi. Ən ağırlı məqamda halda belə günahı üstünə çəkən və "bağışlayın ki, sizi qoruya bilmədik", - deyən bir xalq olaraq seçilmişliyin ali qatında qərarlaşmışıq.

Balaca mələklər! Qanadlarınız yannayıb, bilirləm. Ruhlarınız göy üzünün ənginliklərində qanad çalırlar. Bu haqq davasında bizi bir də o müqəddəs ruhlar xilas etdi. Buna o qədər əminəm ki...

Çünki bizdən Tanrıya şikayət olunmamışdı!

ELNARƏ AKİMOVA
Milli Məclisin deputatı,
filologiya elmləri doktoru

kətlər Azərbaycan xalqının iradəsini qıra bilməz. Ermənistan rəhbərliyi hərbi cinayətdir. Dinc əhaliyə atəş açmaq, özü də əməliyyat operativ raket kompleksləri vasitəsilə atəş açmaq hərbi cinayətdir. Onlar bu cinayətə görə məsuliyyət daşımalıdırlar və daşıyaçaqlar. Biz isə onların cavabını döyüş meydanında veririk. Şəhidlərin, günahsız insanların qisasını döyüş meydanında alırıq və alaca-

2024-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,3 faiz artaraq 2,5 milyard dollar təşkil edib. Bu, müqayisə edilən dövrə nisbətə ixracın dəyərinin pul ifadəsində təxminən 100 milyon dollar böyüməsi deməkdir. Qeyri-neft ixracının strukturunda meyvə və tərəvəzlər, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, kimya sənayesi məhsulları, şəkər məmulatları, pambıq lifi və ipiyi, alüminium, qara metallar və onlardan hazırlanan məmu-

Qeyri-neft ixracını artıran əsas amillər

Ortamüddətli dövrdə adambaşına düşən ixracın həcmnin 2 dəfədən çox artırılması hədəflənib

latlar, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər, bitki yağları, sement, mis filizləri və konsentrat-

ları, elektrik enerjisi, etilen, polipropilen və digər məhsullar əsas yer tutur.

İxrac zənbilində yeyinti məhsullarının payında övvəlki ilə nisbətən əhəmiyyətli artımlar qeydə alınıb. Belə ki, şəkər və şəkərdən hazırlanan qənnadı məhsulları 83,3 faiz, bitki mənşəli yağlar və piylər 31,7 faiz, spirtli və spirtsiz içkilər 11,6 faiz, emal edilən meyvə-tərəvəz məhsulları 14,6 faiz

artıb. Ümumilikdə 9 ay ərzində cəmi qida mallarının ixracı 13,3 faiz artıb ki, bu da nominal pul ifadəsində 699 milyon dollara bərabərdir. Aqrar təyinatlı və aqrar-sənaye məhsullarının birgə ixracı isə 17,8 faiz artaraq 755,4 milyon dollar təşkil edib.

Dövlətin dəstəyi, vergi-gömrük güzəştləri...

Azərbaycanın qeyri-neft ixracının böyüməsində yürüdülmə təşviqədiçi siyasət tədbirləri, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi notisində qeyri-neft sektorunda istehsalın artması mühüm rol oynamadıdır. Son illərdə dövlət tərəfindən qeyri-neft məhsullarının ixracının stimullaşdırılması, rəqəbat qabiliyyətli qeyri-neft məhsullarının istehsalı və ixracının, ənənəvi və yeni bazarlara çıxış imkanlarının artırılması istiqamətində ardıcıl məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilib. İxracla məşğul olan biznes subyektlərinə müxtəlif güzəştlər, o cümlədən vergi-gömrük güzəştləri tətbiq olunub, ixrac təşviqi sənədi üzrə maliyyə yardımı göstərilib, habelə kənd təsərrüfatı və emalı məhsullarına ixracla bağlı geriödəmə dəstəkləri verilib. Bundan başqa, yerli şirkətlərin ixracla bağlı xarici ölkələrdə sertifikat və patentlərin alınmasına, ixracla əlaqəli tədqiqat-inkişaf proqram və layihələrinə çəkilən xərclər dövlət büdcəsi hesabına ödənilib. Qeyd edilən dəstəkləyici mexanizmlərin hazırda daha da genişləndirilməsi istiqamətində addımlar atılır.

Bu dəstəkləyici və stimullaşdırıcı tədbirlər sayəsində son 5 ildə qeyri-neft ixracı ümumilikdə 50 faizə təqribən yüksək olub. Xarici iqtisadi fəaliyyətdə əmtəə nomenklaturası üzrə ixracın çeşidi də hər il artıb və bu, davamlı xarakter daşıyır. Hazırda Azərbaycan 100-ə yaxın ölkəyə 35 adda qeyri-neft malları ixrac edir.

“Azexport” - qeyri-neft ixracının elektron platforması...

Azərbaycanın ixrac siyasətinin müasir platformalarından biri kimi “Azexport” portalı mühüm yer tutur. 8 ilə yaxındır ki, ölkəmizdə istehsal olunan malların vahid elektron məlumat bazası rolunu oynayan portal Azərbaycanda istehsal olunan rəqəbatqabiliyyətli və ixracıyönlü məhsulların xarici bazarlarda təşviqinə dəstək verir. “Azexport”, həmçinin ölkəmizdə biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üçün ixracatçı

sahibkarlara nəqliyyat, logistika, ödəniş və sertifikatlaşdırma, sahəsində dəstək göstərir. “Azexport” artıq ixrac sektorunda tərəf kimi xarici ölkələrin biznes nümayəndələri ilə elektron ticarətin intensiv aparılmasını təmin edən çevik bir struktura çevrilib.

“Azexport” portalının global rəqəmsal ticarət platformalarına inteqrasiyası ənənəvi bazarlardan fərqli yeni bazarlara çıxış imkanlarına da əlverişli mühtü təmin edib.

Noticəyə portal “Made in Azerbaijan” məhsullarının

müzakirələr üçün platforma rolunu oynayır, Azərbaycan ixracatçıların potensial imkanlarını nümayiş etdirir. Son illərdə Azərbaycanla iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirən Çində Azərbaycan Ticarət evlərinin sayının artması da bunu təsdiqləyir. İndiyədək Çinin Çindao, Cenciaye, Sian, Çendu və Pekin şə-

AZEXPORT.AZ
MADE IN AZERBAIJAN

baycanda istehsal olunan məhsulların ixracını dəstəkləyən “Alibaba.com”, “eBay.com”, “Wholesale”, “Amazon”, “All.biz” kimi dünya elektron ticarət platformalarına inteqrasiya olunub və Azərbaycan məhsullarına beynəlxalq bazarlarda sərfəli potensial alıcı tapmaqda mühüm vasitəyə çevrilib. İndiyə kimi həmin sifarişçilərdən 1 milyard dollardan artıq sorğular daxil olub.

maş hədəflənib. Qeyri-neft ixracını illik 13-15 faiz artırmaqla həmin hədəfə çatmaq mümkündür. Həmin hədəflərə çatmaq üçün yeni sənəd-“Milli ixrac strategiyası” hazırlanıb. Sənəd 15-dən çox hədəf bazarını və 120 çeşid ixrac məhsulunu müəyyən edir. Strategiyaya əsasən, Azərbaycanın qeyri-neft ixracını 2025-ci ilədək ötən illə müqayisədə iki dəfə artırmaq və 3,7 milyard dollara çatdırmaq planlaşdırılır. Sonrakı illərdə bu rəqəmin 5 milyarda qədər çatdırılması nəzərdə tutulur.

İxracatçıların xaricdəki məkanı- Ticarət evləri

Azərbaycanda qeyri-neft ixracının artmasında Ticarət evlərinin də mühüm əhəmiyyəti var. Azərbaycan məhsullarının xarici bazarlara çıxarılması, satışının təşkili və əlaqələndirilməsində Ticarət evlərinin imkanları kifayət qədər böyükdür. “Made in Azerbaijan” brendi altında qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılması məqsədilə xaricdə Ticarət evləri 2017-ci ildən yaradılmaqdadır. Azərbaycan ötən illərdə Rusiya, Belarus, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Qətər, Ukrayna, Polşa, Latviya, Çin, Qazaxıstanda Azərbaycanın Ticarət evləri fəaliyyət göstərir.

Ticarət evləri Azərbaycan məhsullarının təkə satışını və tanınmasını üçün əhəmiyyət daşıyır, bu cür iqtisadi strukturlar həm də iki ölkə arasında faydalı iqtisadi

hərhlərdə Azərbaycanın Ticarət evləri açılıb, eləcə də Şanxay, Harbin, Cinan və Uhan şəhərlərində 4 ticarət bölməsi, Urumqi və Şanxayda isə 3 Şərab Evinin fəaliyyəti təmin edilib.

Eləcə də Körfəz ölkələri ilə Azərbaycan arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafında yeni mərhələnin başlanması bu region ölkələrində də ixrac xəritəsinin coğrafiyasını genişləndirib və yeni Ticarət evlərinin yaradılması işlərini sürətləndirib. Eyni zamanda, potensial ixrac bazarları ölkələrində logistika mərkəzlərinin yaradılması və Ticarət evləri ilə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi istiqamətində görülən işlər də yeni ixrac bazarlarının təşkilində mühüm rol oynamışdır.

“Milli ixrac strategiyası” - qeyri-neft ixracının hədəf xəritəsi...

pa, Asiya və digər region ölkələri ilə əlverişli ticarət sazişlərinə əsaslanan aşağı tarifli səmərəli gömrük prosedurlarının tətbiqi nəticəsində mövqeyinin gücləndirilməsidir. Bu məqsədlə ölkəmizin şaxələndirilmiş nəqliyyat-logistika imkanlarından və informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından səmərəli istifadə etməklə ixrac potensialının daha da yüksəldilməsi, transsərhəd ticarətin, o cümlədən elektron ticarətin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Ortamüddətli dövrə dair strateji yol xəritələrinə əsasən, qeyri-neft sektoru üzrə ixracın hazırda adambaşına düşən həcmnin 200 dollardan 450 dollara çatdırıl-

lur. Bu məqsədlərə çatmaq üçün xarici ölkələrə qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə məşğul olan sahibkarların fəaliyyətinin daha da təşviq edilməsi, “Made in Azerbaijan” və “Invest in Azerbaijan” ixrac portalları üzrə sifarişlərin daha global ticarət şəbəkələrinə inteqrasiyasının təkmilləşdirilməsi planlaşdırılır. Eləcə də iri şirkətlərin və nüfuzlu investorların Azərbaycana gətirilməsi və qeyri-neft istehsal sahələrinə, ələlxüsus da bərpa olunan enerji sahələrinə cəlb məqsədilə yeni iqtisadi alətlərin tətbiqi strategiyasının əsas prioritetləri sırasında yer alır.

E.CƏFƏRLİ

“Narkomaniya bəşəriyyət üçün təhlükə mənbəyidir”

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Mərkəzi Aparatının, “Azərbaycan Televiziyası və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin və Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun 2024-cü il üçün birgə Tədbirlər Planına uyğun olaraq, oktyabrın 16-da İmişli şəhərində “Narkomaniya bəşəriyyət üçün təhlükə mənbəyidir” mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə İmişli şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, abidənin önünə gül dəstələri düzüblər.

İmişli rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda

canlarını qurban vermiş şəhidlərin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Tədbirdə YAP İmişli rayon təşkilatının sədri Səfa Ağayev, YAP Mərkəzi Aparatının Gender siyasəti və gənclərlə iş şöbəsinin müdiri Zəkiyyə Musayeva, İmişli Rayon İcra Hakimiyyəti (RİH) başçısının birinci müavini, RİH yanında Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Komissiyanın sədri Mirzə Quliyev, Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun Milli İnformasiya sektorunun müdiri Raqif Allahverdiyev və Səhiyyə Nazirliyi Sumqayıt Şəhər Narkoloji Dispanserinin şöbə müdiri, həkim-narkoloq Vüsal Cəbbarov çıxış ediblər.

Bildirilib ki, bəşəriyyəti düşündürən ən ağırlı problemlərdən biri narkomaniyadır.

Ona görə də bu problemlə mübarizə global xarakter daşıyır. Qeyd edilib ki, bu gün ölkəmizdə narkomaniyaya qarşı mübarizə üzrə normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, bu sahədə hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin daha da gücləndirilməsi və beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xüsusi diqqət göstərilir. Xüsusilə, gənclər arasında narkomaniyaya qarşı mübarizədə təbliğat işlərinin daha da gücləndirilməsi mühüm əhəmiyyət daşıyır.

İnteraktiv formada davam etdirilən tədbirdə gənclərin sualları cavablandırılıb.

Tədbir iştirakçılarına narkomaniya ilə mübarizənin təşviqi məqsədilə Dövlət Komissiyasının İşçi qrupu tərəfindən hazırlanmış oynanı vəsaitlər paylanıb.

Sonda Yeni Azərbaycan Partiyasının Himni səsləndirilib.

Azad ərazilərdə yeni məşğulluq planı

Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində işğaldan azad olunan ərazilərimizə köçürülən və köçürüləcək şəxslərin məşğulluq imkanlarının yaradılması məqsədilə əlavə tə-

birlər hazırlanır. Tədbirlər planına əsasən, biznes icması, özəl şirkətlər, eləcə də sosial tərəfdaşlarla iş yerlərinin yaradılması istiqamətində əməkdaşlığın gücləndirilməsi, ha-

bələ müxtəlif institusional alətlərin tətbiqi, işsiz şəxslərin peşə bacarıqlarının artırılması və məşğulluğun təşviqi nəzərdə tutulur. Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri

Sahil Babayev bildirib ki, hökumətin birbaşa dəstəyi çərçivəsində özünüməşğulluq proqramının səmərəliliyinin artırılması, sosial klasterlərin təşkili, istehsalat və xidmət

zərfləri üzrə iş imkanlarının qiymətləndirilməsi üzrə rəqəmsal monitorinqlərin keçirilməsi planlaşdırılır. Həmçinin, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və digər strukturlara aid müəssisələrdə işyeri yaratma potensialının reallaşdırılması nəzərdən keçiriləcək.

Ümumilikdə, ölkə üzrə aktiv məşğulluq tədbirlərinin böyük hissəsinin azad ərazilərə yönləndirilməsi başlıca strateji xətt kimi diqqətdə saxlanılacaq.

2800-dək şəxsin məşğulluğu təmin edilib

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə əhalinin məşğulluğu ilə bağlı sistemli tədbirlər bu bölgədə əhali məskunlaşdığı ilk gündən həyata keçirilib. 2 ildir ki, bu əraziyə köçən sakinlərin işlə təminatı, onlara sosial dəstək verilməsi, həmçinin aktiv məşğulluq tədbirləri ilə əhatə olunması ardıcıl xarakter almışdır. İlk məşğulluq tədbirləri çərçivəsində Zəngilanın Ağalı kəndində 500-dən çox insan müxtəlif işlərdə və dəstək tədbirlərinə cəlb olunub. Ötən dövr ərzində həmin kəndlərdə, ələlxüsus da Ağalıda geniş

məşğulluq infrastrukturları yaradılıb. “Kapital Bank”-ın filiali, “ASAN” və “Dost” Xidmət mərkəzlərində müxtəlif irtisaslı kadrlar işə cəlb olunub, habelə orta məktəb və uşaq bağçalarında, tikiş müəssisəsində, çörəkbişirmə sexlərində, mağazada və məktəblərdə aidiyyətli peşələr üzrə yüzlərlə iş yeri yaradılıb. Eləcə də Laçında və rayonun kəndlərində sakinlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına səbəb olan dəstəkləyici sosial layihələrin icrası sayəsində 800-ə yaxın şəxs işlə təmin edilib. Füzuli, Şuşa,

Xankəndi və digər ərazilərdə qayıdan sakinlərin ənənəvi məşğuliyyətinin bərpa olunması məqsədilə kiçik ailə təsərrüfatları yaradılıb, o cümlədən heyvandarlıq, arıçılıq, bağçılıq və s. fərdi ailə biznesləri təşkil edilib.

Ümumilikdə, bütün bu sosial tədbirlər nəticəsində 2800-dək şəxsin məşğulluğu təmin edilib, 117 nəfər üçün özünüməşğulluq proqramının dəstəyi ilə kiçik ailə təsərrüfatları qurulub.

“Yaşıl məşğulluq”...

İşğaldan azad olmuş ərazilərdə məşğulluğun prioritet istiqamətlərindən biri ki-

mi “yaşıl resurslar” sektoru da aktualı kəşb edir. İndiyə qədər bu ərazilərdə ümumi gücü 636 KvT olan Arximed qurğusu, 200-dən çox fərdi yaşayış evində günəş kollektorları, 250-dən çox evdə günəş paneli, ictimai və sosial binalarda ümumi gücü 1000 kvT-dan çox olan günəş enerjisi sistemləri, 2500-ə yaxın LED lampalarla təchiz olunub və günəş enerjisi əsaslı, enerji

səmərəli işıq dirəkləri, habelə “ağıllı dayanacaq”lar, elektrikdoldurma məntəqələri quraşdırılıb və bu işlərə yüzlərlə insan cəlb olunub.

Qarşıdakı dövrdə isə perspektivlər daha böyükdür və əhalinin “yaşıl enerji” infrastrukturlarında işlə təminatı daha da genişlənəcək. Bu ərazilər bərpa olunan enerji mənbələri ilə olduqca zəngindir və bu ərazilərin yerləşdiyi əlverişli coğrafi mövqə bu potensialdan kifayət qədər istifadə etməyə şərait yaradır. Bu ərazilərdə 7 200 MVt-dan çox günəş, 2 000 MVt-ədək külək enerjisi üzrə potensial mövcuddur: Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan rayonları günəş enerjisi potensialı, dağlıq rayonlar olan Laçın, Kəlbəcər isə külək enerjisi ilə zəngindir. Eyni zamanda, yerli su

ehtiyatlarımızın 25 faizə qədər bu bölgədə cəmləşir. Ona görə də reinteqrasiya proqramı çərçivəsində həmin resursların hərəkətə gətirilməsi sayəsində minlərlə işçiyə ehtiyac yaranacaq ki, bu, yeni məskunlaşan insanların dayanıqlı məşğulluğu üçün təminat yaratmış olacaqdır.

ELBRUS

2026-cı ilədək 12 min iş yeri

Hazırda Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən davam edən məskunlaşmanın tələblərinə uyğun olaraq məşğulluğun müxtəlif aspektləri, o cümlədən özünüməşğulluq, ictimai işlərin təşkili, kvota üzrə iş yerlərinin yaradılması, sosial iş yerlərindən əməkhaqqının birgə maliyyələşdirilməsi, kvotadan kənar sosial iş yerləri üzrə əməkhaqqının bərabər maliyyələşdirilməsi, ərazidə fəaliyyət göstərən şirkətlərə münasibətdə yerli işçi qüvvəsinin işlərə

cəlb edilməsi və s. bu tipli layihələrin icrasına hazırlıq gö- rülür. Eləcə də müvafiq iqtisadi qurumlarla birgə birbaşa əməkdaşlıq və iqtisadi təyinatlı iş yerlərinin yaradılması imkanları müzakirə olunur. Müasir iqtisadi inkişaf meyarları və bu bölgənin yeni imkanları da əmək bazarının tələbatlarına uyğun olaraq peşə və fəaliyyət sahələrinin təşkilini labüd edir. Bu tələbatə əsasən, Laçın, Şuşa, Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl şəhərləri, Laçının Zabux və Sus, Füzulinin Dövlətyarlı, Cəbrayılın Horovlu və Şükür-

böyli, Qubadlının Mahruzlu və Zilanlı, Ağdərənin Talış və Suqovuşan, Ağdamın Xıdırlı, Sarcalı, Kəngərli, Salahlı Kəngərli, Baş Qorvond kəndlərinin işsiz və işaxtaran sakinləri üçün peşə hazırlığı kurslarının təşkilinə başlanıb.

Ümumilikdə, həmin ərazilərdə 2026-cı ilədək ilkin mərhələdə 12 min şəxsin peşə hazırlığına cəlbə nəzərdə tutulub ki, bu da həmin bölgənin yeni iqtisadi reallıqlarına əsasən müəyyən oluna bilər.

Cənubi Qafqazın taleyi Azərbaycan və Gürcüstandan asılıdır

Qonşu Gürcüstan cari il oktyabrın 26-da keçiriləcək növbəti parlament seçkilərinə hazırlaşır. Ölkədəki seçkiöncəsi vəziyyəti birmənalı dəyərləndirmək mümkün deyil. Məsələ burasındadır ki, seçkilər yaxınlaşdıqca Qərb blokunun proseslərə təsir göstərmək cəhdləri artır. Eyni zamanda,

həkimyyətdə parçalanma müşahidə edilir. Qərb blokuna açıq rəğbətini gizlətməyən prezident Salome Zurbixvili hakim komandanı Şərq blokuna, konkret desək, Rusiyanın maraqlarına uyğun siyasət aparmaqda gü-nahlandırr. Paralel şəkildə, seçkilərdə “Gürcü arzusu - Demokratik Gürcüstan” partiyasına rəqib olacaq ayrı-ayrı siyasi qüvvələrin də Qərbdən gö-lən təzislərə uyğun davranışları ortadadır...

Öz ərazisini region dövlətlərinə qarşı çirkin ssenarilərin reallaşdırılması üçün platforma kimi istifadə olunmasına razılıq verən Ermənistanın başının sağlanması, milli maraqlardan çıxış edən Azərbaycan və Gürcüstanın isə təhdidlərə məruz qalması Qərbin riyakarlığının açıq-aydın təzahürüdür. Kollektiv Qərb Azərbaycanın ərazi

bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi-ni sinirə bilmir. Gürcüstan isə xarici təsirin azaldılmasını və ailə dəyərlərinin qorunmasını hədəfləyən iki qanunun qəbuluna görə ittihamlara tuş gəlir. Beləliklə, yaranmış situasiyanın təhlilindən o qənaət hasil olur ki, Cənubi Qafqazın taleyi Azərbaycandan və Gürcüstandan asılıdır.

Kollektiv Qərb milli dövlətlərin iradələri ilə hesablaşmaqdan çox uzaqdır

Əslində, Gürcüstanda seçkiöncəsi müşahidə edilən prosesləri Qərbin Cənubi Qafqaz coğrafiyasında mövcudluğunu təmin etmək və geosiyasi üstünlük qazanmaq planlarının tərkib hissəsidir. Qərb bloku bu coğrafiyada özünün məkrli ssenarilərini reallaşdırmaqdan ötrü milli dövlətlərə təzyiq göstərmək, onları şantaj etmək metodlarını işə salıb. Burada Azərbaycan və Gürcüstan hakimiyyətlərinin sırf milli maraqlardan, suverenlik və müstəqillik prinsiplərindən çıxış etdikləri aydın görünür. Hər iki dövlət tərəfindən belə qətiyyətli və birmənalı mövqe həm Şərq, həm də Qərb blokuna münasibətdə sərgilənir. Ölkələrimiz o mövqedən çıxış edirlər ki, münasibətlər pəritmə əsaslarla və qarşılıqlı maraqlar nəzərə alınmaqla, bir-birinə hörmət göstərməklə qurulmalıdır. ABŞ-dən, Avropa İttifaqından (AI) gələn mesajlardan o qənaət hasil olur ki, kollektiv Qərb milli dövlətlərin iradələri ilə hesablaşmaqdan çox uzaqdır.

Bu gün Cənubi Qafqazın digər bir dövləti olan Ermənistan isə zəif bənd qismində çıxış edir. Başqalarına heç nə verməmək, yalnız onlardan nə iş qoparmaq, tez-tez başqa dövlətlərin himayəsi altına keçmək bu ölkə və onun erməni toplumu üçün xarakterik bir haldır. Ermənistanın bir vaxtlar Rusiyanın açıq-aşkar forpostu qismində çıxış

etdiyi hər kəsə bellidir. İndi isə fərqli Ermənistan Şimal qonşumuzun məlum səbəblərdən çətinliklərlə üzləşdiyi bir vaxtda oriyentasiyasını Qərbdə doğru dəyişib. ABŞ, AI hazırda Ermənistanın Rusiya və digər qonşu dövlətlər barəsində kəşfiyyat məlumatları toplamaq, həmçinin gələcəkdə daha geniş planlarını reallaşdırmaq üçün platforma kimi istifadə etmək niyyətindədir. Avropa İttifaqının Ermənistanla münasibətlərində mülki adlandırılma da, əslində tərkibi güc strukturlarının təmsilçilərindən ibarət olan missiyanın NATO-nun kiçik bir qolu kimi regiona gəldiyi barədə fikirlər də tez-tez səsləndirilir və burada heç bir işgirtməyə yol verilmir. Artıq Kanada təmsilçilərinin də həmin missiyaya qoşulması bu fikri daha da möhkəmləndirir.

Cənubi Qafqazın milli dövlətlərinin fərqli mövqelərdən çıxış etmələri müqabilində Qərb onların hər birinə adekvat münasibət sərgiləyir. Yəni Ermənistan “xidmətlərinin” müqabilində böyük həcmli qrantlarla, hərbi və siyasi dəstəklə mükafatlandırılır, Azərbaycan və Gürcüstan isə açıq təzyiqlərə məruz qalır. Avropa Şurası Parlament Assambleyası (ASPA) Azərbaycana qarşı qərəzli sənədlər qəbul edib.

Ölkəmiz saxta ittihamlara tuş gəlib. Bizdə hazırda Bakıda saxlanılan separatçıların azadlığa buraxılması tələb olunur. Oxşar müzakirələr ABŞ Konqresində də aparılır. Azərbaycan zamanında ölkə ərazisində konstitusiyaya quruluşunu pozmağa çalışan, dövləti və hərbi cinayətlər törədən həmin şəxsləri hansı məntiqlə azadlığa buraxa bilər? Ortaqda heç bir sağlam məntiq yoxdur.

Gürcüstan da suverenlik prinsipi ilə bir araya sığmayan təhdidlərlə üzləşib. Bir

vaxtlar Avropa İttifaqına üzvlüklə şirnikləndirilən rəsmi Tbilisi indi bu prosedurun dayandırılması və sanksiyalar tətbiqi ilə hədələnilir. Belə hədələr ABŞ, Avropa İttifaqı rəsmilərinin, ASPA deputatlarının açıqlamalarında birmənalı şəkildə ifadə olunur.

Öz ərazisini region dövlətlərinə qarşı çirkin ssenarilərin reallaşdırılması üçün platforma kimi istifadə olunmasına razılıq verən Ermənistanın başının sağlanması, milli maraqlardan çıxış edən Azərbaycan və Gürcüstanın isə təhdidlərə məruz qalması Qərbin riyakarlığının açıq-aydın təzahürüdür. Kollektiv Qərb Azərbaycanın ərazi

Dost ölkə ədalətli və şəffaf seçki keçirməkdə israrlıdır

Dost ölkəyə təzyiq cəhdlərinin bir işə yaramadığını görən kollektiv Qərb indi burada qrantlar almağa öyrəşən və əl buyruqçusuna çevrilən müxalifətin iştirakı ilə saxta inqilab ssenarisini işə salmağa çalışır. Bu arada Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) əməkdaşlarının telefonlarına təhdid mesajları gəlməyə başlayıb. Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) adından da vətəndaşlara saxta bildirişlər göndərilir.

Eyni zamanda, Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti (DTX) seçkilər ərəfində planlaşdırılan mümkün təxribatlar barədə xalqa xəbərdarlıq edib. Qurumun məlumatında deyilir ki, məqsəd hökumətə Pravoslav Kilsəsi arasında düşmənçilik yarat-

maq və hökumətlə Qərb tərəfdaşları arasında münasibətləri pisləşdirməkdir.

Kollektiv Qərbdən gələn bu kimi təhdidlər dost ölkənin milli maraqlardan çıxış edən hökumətini tutduğu suverenlik yolundan geri döndərmək iqtidarında deyil. Hakim komanda israrlı mövqe sərgiləyir və təhdidlərin qarşısında əzmlə dayanır. “Gürcüstan parlamentinə seçkilər azad, şəffaf, demokratik, rəqabətli olacaq və hakim “Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan” partiyasının qələbəsi ilə başa çatacaq”. Bu sözləri Gürcüstanın Baş naziri, hakim partiyanın seçki qorqarahnın rəhbəri İrakli Kobaxidze söyləyib.

Yuxarıda təsvir etdiyimiz reallıqları nəzərə alaraq, aydın şəkildə görünür ki, dost ölkədə seçkilərdə hazırkı hakim partiyanın qələbəsi Azərbaycanın maraqlarına uyğundur. Bu, demokratiyanın, milli iradənin qələbəsi olacaq.

Mübariz ABDULLAYEV

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Yeganə BAYRAMOVA

Azərbaycanda kiçik və orta biznes (KOB) subyektlərinin sosial-iqtisadi inkişafı da çəkişli və rolunu artırmaqdadır. KOB-lar ÜDM-nin artmasına, məşğulluğa, azad olunmuş ərazilərin iqtisadi reinteqrasiyasına mühüm töhfələr verir. “Yaşıl” iqtisadiyyatın indiki inkişafında da KOB-ların töhfəsi diqqət cəhəkdir.

Dünya üzrə şirkətlərin 90 faizdən çoxu kiçik və orta bizneslərdir. KOB-lar dünyada

Mühüm layihələr...

“Yaşıl iqtisadiyyat”a keçiddə KOB-ların rolu

məşğulluğun 70 faizini, ümumi daxili məhsulun 50 faizini təmin edir. KOB-ların ətraf mühitə fərdi təsiri nisbətən kiçik olsa da, global miqyasda istixana qazı emissiyasının 50 faizi, biznes sektorunun enerji istifadəsinin isə 30-60 faizi onların payına düşür. Milionlarla KOB-un “yaşıl” iqtisadiyyata keçidi iqlim dəyişiklikləri ilə global mübarizəyə öz töhfəsini verə bilər. Azərbaycanda fəaliyyətə olan sahibkarların 99,6 faizini KOB subyektləri təşkil edir.

“Yaşıl iqtisadiyyat”a keçid və “yaşıl enerji” təcizəatçısına çevrilmək Azərbaycanın iqtisadi siyasətinin prioritetlərindəndir. Təsədüfi deyil ki, dövlət başçısının müvafiq sərəncamı ilə 2024-cü il ölkəmizdə “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilib. Həmçinin, bu il Azərbaycan COP29 kimi mötəbər tədbirə ev sahibliyi edəcək. Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) yanaşmasının əsas istiqamətlərindən biri də məhz ətraf mühit məsələləri ilə bağlıdır. ESG prinsiplərinin tətbiqi “yaşıl iqtisadiyyat”a transformasiya prosesinə öz töhfəsini vermək imkanına malikdir. ESG (Environ-

mental, Social and Governance) müvafiq olaraq ətraf mühit, sosial və korporativ idarəetmə deməkdir. Ümumilikdə isə ESG biznesin ətraf mühitə və cəmiyyətə təsiri, həmçinin biznesin nə qədər şəffaf və etibarlı fəaliyyət göstərdiyini ölçən meyarlar, rəhbər ideyaları məcmusudur.

ESG prinsiplərinin biznes üçün faydası

Biznes subyektlərinin istər yerli, istərsə də global miqyasda ətrafdakı ekosistmə göstərə biləcəyi təsir mühüm əhəmiyyət kəsb edir. ESG prinsiplərinin müəssisələrdə tətbiqi ətraf mühitin mühafizəsinə xidmət etməklə yanaşı, bizneslərin rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına, könər investisiyaların cəlb edilməsinə, xüsusilə xarici bazarlara çıxışına da əhəmiyyətli təsir göstərir. Belə ki, ESG-nin vacib komponentlərindən olan ətraf mühit komponentini diqqətdə saxlayan biznes subyektləri səmərəli və qənaətlı texnologiyaları, “yaşıl innovasiyalar”ı biznes proseslərinə inteqrasiya edir ki, bu, sahibkarların xərclərinin optimallaşdırılmasına, məhsuldarlığının yüksəldilməsinə və rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına böyük ölçüdə təsir göstərir. Digər tərəfdən, istehsal prosesinin ətraf mühitin mühafizəsinə standartlarına uyğunlaşdırılması və yaşıl məhsulların istehsalı

biзнесlərin ixrac potensialının və maliyyə resurslarına çıxış imkanının artırılmasına xidmət edir.

Kiçik və orta biznes “yaşllaşır”

KOB-ların “yaşıl” transformasiyası milli və global səviyyədə maraqlı tərəflərin birgə fəaliyyəti nəticəsində mümkündür. Bu zərurətdən irəli gələrək Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi tərəfindən KOB-ların “yaşıl” keçidinin asanlaşdırılmasına dəstək üçün global təşəbbüs irəli sürülüb. Bu, KOB-ların “Yaşıl iqlim keçidi üçün Bakı Koalisiyası Bəyannaməsi”ndə öz əksini tapıb.

Cari ildə bu strateji prioritetlərə uyğun olaraq, KOBİA və “ACWA Power Azerbaijan Renewable Energy” MMC arasında KOB-ların “yaşıl” keçidi üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Sənəd kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin “yaşıl” iqtisadiyyata keçidində dəstək məqsədilə birgə əməkdaşlıq tədbirlərini nəzərdə tutur.

“Yaşıl biznes”lər dayanıqlı istehsalat nail olumasında, resurs və enerji səmərəliliyinin artırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Sahibkarların “yaşıl” layihələri müxtəlif dövlət dəstəyi mexanizmləri vasitəsilə, o cümlədən Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) tərəfindən dəstəklənir.

19 layihəyə qrant ayrılıb

“Yaşıl” layihələri olan sahibkarlıq subyektləri qrant, “Startup” şəhadətnaməsi, daxili bazar araşdırmasının aparılması, təlim,

sərgilərə çıxış kimi dəstək alətləri üçün KOBİA-ya müraciət edirlər. İndiyədək KOBİA kiçik və orta biznesin “yaşıl” layihələrinin inkişaf etdirilməsinə və “yaşıl” iqtisadiyyata keçidə töhfə verə biləcək 19 layihəyə qrant ayrılıb, 10-a yaxın “Startup” şəhadətnaməsi verib.

140-a yaxın tədbir keçirilib

Eyni zamanda, KOBİA tərəfindən sahibkarlara “yaşıl” iqtisadiyyatla bağlı təlim və məsləhət xidmətləri göstərilir. Təkcə 2024-cü ildə sözügedən agentlik Bakı şəhərində, Lənkəran, Şəki və Xaçmaz rayonlarında 140-a yaxın kiçik və orta biznes subyektinin iştirakı ilə “Yaşıl iqtisadiyyat və yaşıl biznes”, “Yaşıl maliyyələşmə”, “Yaşıl innovasiyaların inkişafında mövcud imkanlar, çətinlik və perspektivlər” mövzularında təlim, seminar və maarifləndirmə tədbirləri təşkil edib.

Fransa polisi onu neokolonializmə qarşı mübarizə apardığı üçün həbs edib

Özünü demokratiyanın “beşiyi” hesab edən Fransa müstəmləkəsi altında olan xalqlara qarşı repressiv siyasətini davam etdirir.

Fundamental hüquqlarını tələb edən, haqsızlığa qarşı etiraz səsinə ucaldan insanların fikirlərinə hörmətlə yanaşmaq əvəzinə, rəsmi Paris onları cəzalandırmaq yolunu tutub. Oktyabrın 14-də Parisdə Fransa polisi tərəfindən Afrika xalqlarının hüquqları uğrunda mübarizə aparan tanınmış fəal Kemi Sebanın həbs edilməsi də bunun göstəricisidir. Məlumatlara görə,

Kemi Seba siyasi məhbusdur

lari uğrunda mübarizə aparan tanınmış ictimai fəal Kemi Sebanın həbs edilməsi də bunun göstəricisidir. Məlumatlara görə,

K.Seba restoranı həmkarlarından biri ilə nahar edərkən saxlanılıb. Fransa bu məsələ ilə bağlı münasibət bildirməyib.

Fransa hökuməti onu vətəndaşlıqdan niyə məhrum edib?

Qeyd edək ki, K.Seba Afrikanın müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda hərəkətin simvolik liderlərindən biri kimi tanınır və neokolonializmə fəal mübarizə aparır. O, həm də Fransa neokolonializminin əsas tənqidçilərindən biridir. K.Seba 1981-ci ildə Fransanın Strasburq şəhərində anadan olub. 2024-cü ildə Fransa hökuməti Parisin müstəmləkəçilik siyasəti nəticəsində Afrika ölkələrində vətəndaşlığa ziyanı görə ölkə hakimiyyətini açıq şəkildə tənqid etdiyi və Fransanın dənizasıırı ərazilərinin müstəqilliyi uğrunda hərəkətləri dəstəklədiyi üçün onu vətəndaşlıqdan məhrum edib.

Fransa hakimiyyəti K.Sebanı mövqeyindən geri çəkilməyə məcbur etmək üçün

dəfələrlə həbs edib. Fransa vətəndaşlığını itirməsinə cavab olaraq Niger prezidenti K.Sebanı xüsusi müşavir təyin edib, bir sıra Afrika ölkələri isə ona diplomatik pasport verib. K.Sebanın müxtəlif sosial şəbəkələrdə geniş auditoriyası var. O, “Facebook”da 1,3 milyon, “TikTok”da 370 min, “Instagram”da 306 min, “X”da 280 min, “YouTube”da isə 230 min izləyiciyə malikdir.

Xatırladaq ki, Kemi Seba Azərbaycanda da səfərdə olub. O, oktyabrın 3-də Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə Afrikada Fransanın neokolonializm siyasətinə həsr edilmiş beynəlxalq konfransda iştirak edib. Konfransda Afrikanın Seneqal, Burkina Faso, Kamerun, Qvineya-Bisau, Konqo Demokratik Respublika, Mavritaniya, Zimbabve, Niger, Fransa və Fransanın əsarəti altında olan Mayot adasının nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən Kemi Seba “neoliberalizm” adı altında Qərb dəyərlərinin bir çox ölkələrə yeridildiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, lakin bu dəyərlər bir çox ölkədə müqavimətlə qarşılanır: “Berlin divarının dağıdılmasından sonra Avropa dövlətləri Mali, Benin, Burkina-Faso və digər Afrika ölkələrini bir-birindən ayırmağa çalışdılar. Lakin indiki Afrika gəncləri bunu bilir və buna imkan vermirlər”. “Azərbaycan hazırda Fransa ilə gərginlik yaşayır. Siz nəzərə alın ki, biz 500 ildir bu ölkənin zülmündən əziyyət çəkirik. Bəzi şəxslər panafrikanizmlə bağlı böyük tədbirin Bakıda keçirilməsini təəccüblə qarşılayırlar. Lakin ümumi vəziyyətə nəzər yetirsək görürük ki, Azərbaycan Qoşulma Hərəkatında fəal iştirak edir, deməli, dekolonizasiyaya qarşı ən ciddi mübarizə aparınlar sırasında. Azərbaycanın Fransanın insan hüquqları ilə bağlı bəyanatlarından artıq tənqidi bəyandır. Afrikalıları

Bakı Təşəbbüs Qrupu K.Sebanın həbsini pisləyib

Yeri gəlmişkən, Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ) Afrika xalqlarının hüquqları uğrunda mübarizə aparan tanınmış fəal Kemi Sebanın xüsusi müşavir təyin edilməsinə dair bəyanat yayıb. BTQ Kemi Sebanın Fransaya hüquq mühafizə orqanları tərəfindən qeyri-qanuni saxlanılmasına qarşı qətiyyətli pisləyib. Qeyd olunub ki, bu qanunsuz addım yalnız şəxsi azadlıq və insan hüquqlarına qarşı kobud bir pozuntudur, həm də Afrika xalqlarının neokolonializmə qarşı mübarizəsinə və suverenlik hüququna yönəlmis

gəldikdə, insan hüquqları fransız oligarxiyasının yadına düşür. Rəsmi Parisin Qarabağa bağlı mövqeyi Afrika ölkələri, Qviana, Martinika və Qvadelupaya münasibətlə daban-dabana ziddir. Fransa Qarabağdan fərqli olaraq Reünion və Yeni Kaledoniya da öz müqəddəratını təyinetmə məsələsindən danışırmır”, - deyər Kemi Seba çıxışında

bir təzyiq kimi qiymətləndirilməlidir.

Bəyanatda bildirilib ki, Kemi Seba uzun illər ərzində neokolonializm siyasətlərinə qarşı çıxan və Afrikanın müstəqillik uğrunda apardığı mübarizədə önəmli simalardan biridir: “Onun saxlanılması, ifadə və siyasi fəaliyyət azadlığının pozulması olmaqla yanaşı, Fransanın Afrikada mövcudluğunu və təsirini qeyri-legitim yollarla davam etdirməyə çalışdığını bir daha sübut edir. Bu cür hərəkətlər, Fransa dövlətinin hələ də müstəmləkə dövrü təfəkküründən çıxmadığını və öz hegemonluğunu qorumağa çalışdığını göstərir. Kemi Seba siyasi məhbusdur və onun saxlanılması birbaşa siyasi fəaliyyəti ilə əlaqədardır”.

Bakı Təşəbbüs Qrupu beynəlxalq ictimaiyyəti, insan hüquqları müdafiəçilərini və beynəlxalq təşkilatları bu qanunsuz hərəkəti qınamağa və Fransa hökumətini Kemi Sebanı dərhal və qeyd-şərtsiz azad etməyə çağırıb: “Hər bir şəxsin qanunlar çərçivəsində hərəkət azadlığı toxunulmazdır və heç bir dövlətin güc təbiiq edərkən insanları bu hüquqdan məhrum etmək haqqı yoxdur. Afrika xalqlarının öz gələcəklərini azad və ədalətli şəkildə müəyyən etmək hüququ təmin olunmalı və onların suverenliyinə qarşı edilən hər hansı müdaxilə qəti şəkildə rədd edilməlidir. Biz, Bakı Təşəbbüs Qrupu olaraq, bu hadisəni Fransanın Afrikada uzun illərdir davam edən neokolonial siyasətinin bir təzahürü kimi görür və regionda haqiqi dekolonizasiya prosesinin başlanılması üçün global səviyyədə həmrəylik nümayiş etdirilməsinə çağırırıq”.

Kemi Seba Azərbaycanda da səfərdə olub

vurğulanmışdır.

Seba Bakıda jurnalistlərə açıqlamasında isə bildirmişdi ki, Fransa hökuməti onlar üçün ciddi bir problemə çevrildiyimizi artıq başa düşür: “Əlbəttə ki, bizim hərəkətlərimizi müxtəlif yerlərdə Fransanın kəşfiyyat xidmətləri izləyir. Onlar gördükdə ki, bizi saxlamaq və manipulyasiya etmək mümkün deyil, repressiyaları gücləndirmək qərarına gəldilər. Fransanın məqsədi neomüstəmləkəçilikdir, çünki onlar müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizəni təhdid olaraq görürlər. Buna baxmayaraq, “Sarı jiletli” hərəkətinin üzvləri arasında bizim mübarizəmizi

dəstəkləyənlər də var. Fransa hökuməti vətəndaşlığımızı əlimizdən almaqla mübarizəmizi zəiflətməyə çalışırdı. Lakin anlamadı ki, biz artıq bir sistem qurmuşuq və səsimizi bütün dünyaya çatdırırıq. Azərbaycandan əvvəl daha 5 ölkədə fəaliyyət göstərmişik və əlbəttə, dünyanın dörd bir yanında bu mübarizəni davam etdirəcəyik ki, xalqlarımıza dəstək olaq və Fransanın təzyiqlərinə qarşı duruq”.

K.Seba Bakıya səfəri zamanı “ASAN xidmət” mərkəzinə və 1 saylı Bakı DOST Mərkəzinə də ziyarət etmişdi.

N.BAYRAMLI

Gün gələcək ki...

Son çay quruduqda, son ağac yox olduqda, son balıq öldükdə Avropa pulun yeyilməz olduğunu anlayacaq

Bəşəriyyət XXI əsrə yüksək inkişaf səviyyəsi ilə qədəm qoyub. İnnovativ transformasiyalar dövrü kimi səciyyələnən Dördüncü sənaye inqilabının yeni-yeni kəşflərinin şahidi olmaqdayıq. İnternet şəbəkəsinin formalaşması dünyada ölkələ-

ri, xalqları bir-birinə heç vaxt olmadığı qədər yaxın edib. Sivilizasiyaların asanlaşan qarşılıqlı əlaqəsi fonunda dünyanın dörd bir tərəfi insanların yaşaması üçün daha rahat və cəlbədicə ola bilər.

Fəqət, dünyanı dəyişən inkişaf

nə qədər sevincindirirsə, bu tərəqqi fonunda ayrı-ayrı ölkələrin, xüsusilə də imperialist güc mərkəzlərinin keçmişin bəzi qalıqlarından hələ də ikiəlli yapışdıqlarının şahidi olmaq bir o qədər kədərlidir. Söhbət ABŞ-nin, Fransanın, Niderlan-

dın, bütövlükdə kollektiv Qərbin üzqarası siyasətindən- müstəmləkəçilikdən əl çəkməmələrindən gedir. Təzadı mənzərədir: Bu gün Qərbdən dünyaya demokratiya, insan haqları, bərabərlik kimi çağırışlar edilir. Ancaq belə görünür ki, adları

çəkilən dövlətlər üçün bu kimi çağırışlar gəlişgözlə sözlərdən başqa bir şey deyil. Çünki onlar nəzarətlərinə saxladıkları ərazilərdə reallaşdırdıkları sümürmə siyasətini getdikcə daha qəddar formada davam etdirirlər.

Bir sıra hallarda buxar maşınlarının kəşfi, gəmiçiliyin təşəkkül tapması elə müstəmləkəçiliyin başlanğıcı kimi dəyərləndirilir. Tarixdə ilk coğrafi kəşflər XV-XVII əsrlərdə avropalıların tərəfindən yeni ticarət yollarının axtarılması məqsədilə edilib. Açıq sulara ekspedisiyaların çıxması yeni okeanların, qitələrin kəşfində böyük rol oynayıb. Təbii ki, səyyahları özünə cəlb edən təkcə coğrafi ərazilər deyildi. Orta əsrlərdə Avropada iqtisadi vəziyyətin ağır olması bu kəşflərə təkan verib və yeni, zəngin torpaqların axtarılması istəyini artırıb. İlk coğrafi kəşflər Atlantik okeanı və Afrika sahillərində fransız və genualı gəmiçilər tərəfindən həyata keçirilib. Kəşf olunan ərazilər yeni dünya idi. Təbii ki, həmin ərazilərin sakinlərinin öz həyat tərzı var idi. Onlar Avropa ilə müqayisədə, necə deyirlər, ibtidai həyat sürürdülər. “Xam ərazilər” səyyahların, onların ardınca

təmləkəçilik neokolonializmlə əvəzlənsə də, üzqarası siyasətinin mahiyyəti dəyişməyib. Fransa, Seneqal, Niger, Kamerun və Mavritaniya kimi bir çox Afrika ölkələrində, xüsusilə də Əlcəzair və Ruandada daxili qarşıdurma və soyqırımı üçün məsulyyət daşıyır.

Niderland da Avropa dövlətləri arasında gedən müstəmləkəçilik yarışında ön sıralarda dayanır. Bu ölkə öz müstəmləkəçilik siyasətini Bonaire, Saint Maarten, Aruba, Curacao, Saint Eustatius və Saba-da davam etdirir. Niderland bu ərazilərdə məqsədyönlü assimilyasiya siyasəti aparır. Yerli əhali adalar-

lər. Niderland Dövlət Muzeyində (Rijksmuseum) belə açıqlama verilmişdi ki, onlar müstəmləkələrdən oğurlanmış sənət nümunələrini geri qaytarmaq niyyətindədirlər. “Trouw” qəzetində yazılırdı ki, Hollandiya muzeyi Şri-Lanka və İndoneziya ilə danışıqlara başlamaq istəyir. “Hollandiyanın müstəmləkələrdən olan mədəni irsinin bir hissəsinə çevrilməsi bu əsərlər oğurluq ola bilər”, - deyərək “Trouw” qəzetində işıq üzü görən məqalədə vurğulanırdı.

Dünyanın supergüc dövləti olan ABŞ-nin müasir kontinental ərazisi 19-cu əsrdə formalaşmış. 19-cu əsrin sonlarından etibarən ABŞ-in ekspansiyası Atlantikanın Karib hövzəsini, Sakit Okeanın adalarını və arxipelaqlarını əhatə edir. Həmin vaxt bu adaların bir hissəsi digər dövlətlərin yurisdiksiyasından kənarda idi. Onlar müharibələr nəticəsində ştatların idarə-

Müstəmləkəçiliyin əsasını qoyan kəşflər

isə daha çox sərvət həvəsində olan dövlətlərin marağını getdikcə daha çox çəkirdi.

Ancaq XV əsrdə başlayan bu kəşflər “xam ərazilərə” və onların sakinlərinə yaxşı heç nə gətirmədi. Getdikcə daha çox ərazilərdə çağırılmamış qonaqların sort qayda-qanunları işləməyə başladı. Kəşf olunan torpaqlarda, adalarda insanların həyat tərzı dəyişdi, avropalıların aşır-daşan varlanmaq hərisliyi yeni torpaqlarda insanların hüquq və azadlıqlarının kobudcasına pozulması ilə nəticələndi. Beləliklə də dövlətlər səviyyəsində müstəmləkəçilik siyasətinin əsası qoyuldu. Burada 1885-ci ildə Berlində keçirilən toplantını xatırlamamaq mümkün deyil. Həmin toplantıda Afrika qitəsinin rəsmi olaraq müstəmləkəçilər tərəfindən bölüşdürüldüyü bəyan edilib. İstilalara bərabər kəşflərin kədərli nəticələri olaraq Avropa dövlətləri

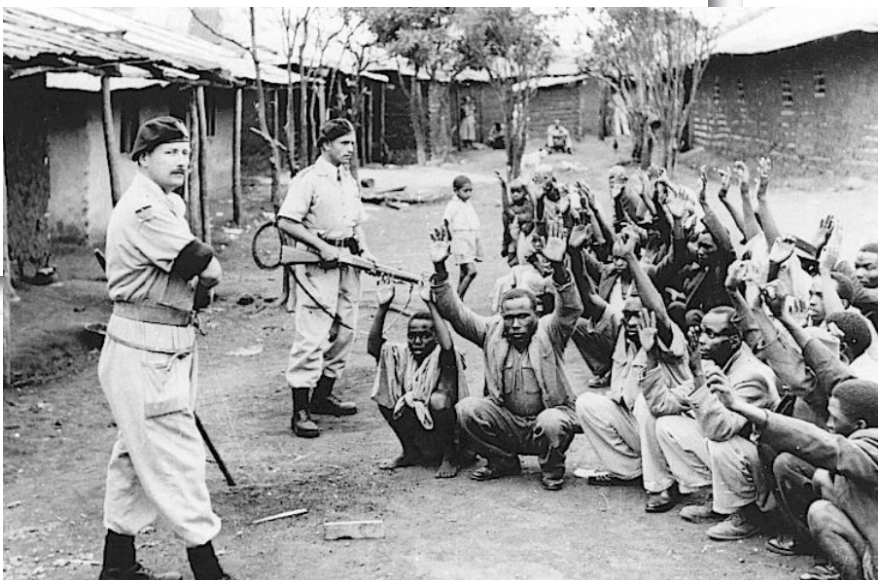
ləri yeni ərazilərdə xam və məhsuldar torpaqlar əldə etməklə, zəngin təbii sərvətlərə çıxış qazanmaqla, ucuz işçi qüvvəsinə sahiblənməklə kifayətlənmədilər. Çağırılmamış qonaqlar yeni ərazilərə epidemiyalar, yoxsulluq, qəddarlıq, ölüm və insanlıq əleyhinə digər cinayətlər gətirdilər. Aborigin sakinlər assimilyasiyaya moruz qaldılar, milli kimliklərin itirilməsi prosesi başladı, onların dilləri, dinləri, mədəniyyətləri, adət-ənənələri əllərindən alındı. Müxtəlif transformasiyalara baxmayaraq, XIX əsrə qədər davam edən müstəmləkəçilik sisteminin əsas məqsədi bir olaraq qalıb - yerli cəmiyyətləri mümkün qədər çox istismar etmək, onların köləlikdən çıxmaq cəhdlərinin qarşısını almaq və sərvətlərini qəddarcasına talamaq.

Avropa dövlətlərinin bu gün də davam edən müstəmləkəçilik yarış

Kollektiv Qərbin Asiya, Afrika və Amerikada yüz illər əvvəl yaratdıqları müstəmləkəçilik sistemi bu gün yeni formada, ancaq köhnə, klassik məzmununda davam etməkdədir. Bu gün ayrı-ayrı Avropa dövlətləri sanki müstəmləkəçiliyi davam etdirmək uğrunda bir-biri ilə bəhsə giriblər. Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin təxminən 500 illik tarixi var. Bu ölkə istilalar sayəsində Afrikanın qərbində və şimalında 20-dən çox ölkəni öz təsir dairəsinə qatmağa nail olub. Afrika ərazilərinin təxminən 35 faizi 300 il ərzində tamamilə Fransanın nəzarətində qalıb. Təbii ki, zaman ötdükcə Fransa müstəmləkəçilik siyasətində müəyyən forma dəyişiklikləri etmək məcburiyyətində qalıb. Ancaq zaman və forma dəyişsə də, ənənəvi müs-

dan qovulur, onlar gəlmələrlə əvəzlənirlər. Dirəniş göstərən tarixi torpaqlarında qalmaq istəyənlərlə ikinci dərəcəli “vətəndaşlar” kimi rəftar edilir, müstəqillik tərəfdarları təqib olunur və müxtəlif bəhanələrlə həbsə alınırlar. Artıq müstəmləkə ərazilərində yerli xalqlara öz ana dillərində təhsil almağa və danışmağa qadağalar qoyulub, o cümlədən, onların öz mədəniyyətini qoruyub-saxlamasına lazımi şərait yaradılmır. Niderlandın siyasi hakimiyyəti hər nə qədər müstəmləkə cinayətlərini gizlətməyə çalışsa da, baş verənlər ətrafında informasiya çəpəri çəksə də, zaman-zaman dəhşətli faktların üstü açılır. Bir sıra hallarda tükürpədən faktları elə Niderland mənbələrinin özləri mətbuata ötürüb-

rəçiliyinə keçirdi, bəziləri isə sahiblərdən alınırdı. ABŞ-in öz nəzarəti altına keçirdiyi ərazilər Quano, Havay, Puerto-Riko, Samoa, Ryukyu adalarını və digərlərini nümunə göstərə bilərik. Sonradan Vaşinqton bəzi müstəmləkə ərazilərinin müstəqilliyini tanısa da, digərlərinin belə hüququnu tanımaqdan vaz keçir. Məsələn, Puerto-Riko 51-ci ştat olmaq istəyir, amma Vaşinqton bununla razılaşmır. ABŞ Amerika qitəsində özünü hakimi-mütləq kimi aparır. Vaşinqton zaman-zaman o iddiadan çıxış edir ki, qitədə istənilən ərazini özünə birləşdirə bilər. Qitə hər tərəfdən okean suları ilə əhatə olunub və ABŞ təcavüzünə moruz qalacaq ərazilərə kömək edə biləcək qədər gücə malik dövlət yoxdur.

lətlər üzərində hegemonluq qurmaq yolu ilə davam edib. İqtisadi embargo, sanksiyalar, terror, etnik münasibət, dini qarşıdurma və vətəndaş müharibəsi kimi üsullarla ölkələrin inkişafı əngəllənib və onları xarici asılılıqda saxlamaq hədəflənib. Bu gün ko-

Qərbin üz qarası - qul ticarəti

kənd təsərrüfatı və mədənlər olmaqla, müxtəlif sahələrdə amansızcasına işlədilib.

XVII-XIX əsrlərdə isə “elmi irqçilik” anlayışı ortaya çıxaraq inkişaf etməyə başlayıb. Bu dövrdə bir çox Avropa alimləri insanların irqlərə bölünməsinə “bioloji” və “elmi” əsaslarla izah etməyə çalışırdılar. Bu yanlış elmi iddialar irqçi düşüncələrin yayılmasına təkan verib və kolonial siyasətləri əsaslandırmaq üçün istifadə edilib.

Avropada sürətlə yayılan irqçilik xüsusilə Afrika, Asiya və Amerikadan Qərbə gətirilən insanların fərqli fiziki görünüşü və davranış xüsusiyyətləri səbəbindən onların zooloji bağlarla insan zooparklarında sərgilənməsinə yol açdı. Bu insanlar təbii mühitlərinə bənzər dekorasiyalı qəfəslərdə və ya mə-

kanlarda sərgilənirdi. İnsanlar vəhşi heyvanlarla yanaşı nümayiş etdirilirdi və müstəmləkəçi dövlətlərin vətəndaşları tərəfindən “marlaqla” izlənilirdi.

Kölgəyə çevrilən insanların mədəniyyətin beşiyi hesab olunan Avropadakı zooloji bağlarda sərgilənməsi yaxın tarixə qədər davam edib. Belə ki, sonuncu belə insan nümayişi 1958-ci ildə Brüsselə keçirilən Ümumdünya Sərgisində “Konqolu kənd” adı altında təşkil olunub. Sərgidə təxminən 700 konqolu özlərinin ənənəvi paltarlarını geyinərək sanki vəhşi və primitiv həyat tərzı sürən qəbilə nümayəndələri kimi təqdim olunub. Konqolular sərgidə avropalıları tərəfindən ziyarət edilir və bəzən qəfəslərdə nümayiş etdirilən heyvanlarla müqayisə olunurdular. Ziyarətçilər onları “eqzotik” həyat tərzlərinə görə seyr edirdilər ki, bu da əsasən kolonial üstünlük və irqçi düşüncələrin davamı idi.

Azərbaycan ümid yeridir

Bu gün Fransanın, Niderlandın və bir sıra digər Avropa dövlətlərinin neokolonializm siyasətindən əziyyət çəkən ayrı-ayrı müstəmləkə ölkələri Azərbaycanı ümid yeri kimi baxırlar ki, bu da təsadüfi deyildir. Azərbaycan öz siyasətində həmişə ədalət və beynəlxalq hüquq mövqeyindən çıxış edir. Heç bir dövlət digər ölkələrlə diktat üsul-idarəsi ilə davranma bilməz. Ölkəmiz o mənasız çıxış edir ki, münasibətlər bərabərlik və qarşılıqlı hörmət əsasında qurulmalıdır. Öz sərvətlərinə sahiblənmək, milli kimliyini, ənənələrini, dili-

ni, mədəniyyətini qorumaq hər bir xalqın hüququdur. Fransa, Niderland, ABŞ xalqlara, milli dövlətlərə bu hüququ tanımalıdır. Uzun illər ərzində müstəmləkəçilik siyasəti aparan dövlətlər Afrikada, dənizəşırı ərazilərdə törətdikləri cinayətlərə görə üzr istəməli və təzminatlar ödəməlidir.

Azərbaycan üzv olduğu Qoşulmama Hərəkatı (QH) vasitəsilə və müstəqil şəkildə Avropanın müstəmləkəçilik siyasətindən əziyyət çəkən xalqlara mədəni-siyasi dəstək verir. Respublikamız vaxtaşırı kolonializm siyasətinə qarşı aparılan mübarizə mövzusunda tədbirlərə ev sahibliyi edir. Məsələn Bakıda

Qvadelupanın Azadlığı naminə Xalq Birliyinin təşkilatlığı və Bakı Təşəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə Fransa müstəmləkəçiliyindən əziyyət çəkən Korsika, Melaneziya, Polineziya, Karib və Antil adaları qrupundan olan 15-dən çox siyasi partiya və müstəqillik hərəkatlarının rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə keçirilən birinci qurultayı baş tutub. Qurultayın keçirilməsi ideyası Fransanın dənizəşırı ərazilərinin müstəqillik uğrunda mübarizə aparan siyasi partiya və hərəkatlarına məxsusdur. Niderland koloniyalarından olan 3 təşkilat da qurultayın işində fəxri qonaq qismində iştirak edib.

Paytaxtımızın ev sahibliyi etdiyi be-

lə beynəlxalq tədbirlərdə Fransanın, Niderlandın ən ağır şərtlər əsasında həyata keçirdiyi müstəmləkəçilik siyasəti kəskin tənqid olunur. Bakıdan dünyaya çağırış edilir ki, müstəmləkəçilik keçmiş qalıqdır və artıq ona birdəfəlik son qoyulmasının zamanı çatıb.

Kollektiv Qərbin müstəmləkəçilik siyasətinin qanlı izlərinin ifşasında Azərbaycanın təklifləri əsasında yaranan Bakı Təşəbbüs Qrupunun aktiv fəaliyyətinin önəmini xüsusi qeyd edə bilərik. 2023-cü ildən fəaliyyətə başlayan Bakı Təşəbbüs Qrupu artıq beynəlxalq platformaya çevrilib. Təsisat müstəmləkəçilik və neokolonializmlə mübarizənin ardıcıl şəkildə dəstəklənməsi

çərçivəsində Cenevrə və İstanbulu da əhatə etməklə Bakıdan Nyu-Yorka qədər çoxlu sayda beynəlxalq konfrans təşkil edib. Son zamanlar Bakı Təşəbbüs Qrupunun fəaliyyəti hökumətlərəsi səviyyədə vurğulanırdı. Bütün beynəlxalq tədbirlərdə Polineziya, Korsika, Melaneziya, Karib dənizi və Antil adalarında məşğulluq, mənzil təminatı sahələrində ayrı-seçkilik halları, təbii sərvətlərin istismarı barədə ətraflı məlumat verilib, Avropa dövlətlərinin hökumətinin himayəsi altında təşkil edilən kütləvi immiqrasiya faktları diqqətə çatdırılıb.

Mübariz FEYİZLİ

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Yoxsulluq həddi necə müəyyənləşdirilir?

Bütün dünyada yoxsulluq səviyyəsi Dünya Bankının təklif etdiyi metodologiya əsasında müəyyənləşdirilir. Bu metodologiyaya əsasən, gündəlik gəliri 2 dollardan aşağı olanlar ifrat yoxsul hesab olunurlar. Lakin dünyada gündəlik gəliri 1 dollardan aşağı olan on milyonlarla insan var.

Bir çox hallarda bu metodologiya düzgün hesablamaya üçün kifayət etmir. Çünki elə ölkələr var ki, orada orta aylıq əmək haqqı 60 dollardan aşağıdır. Amma elə ölkələr var ki, orada 60 dollar heç gündəlik təlabatı ödəmir. Yəni, elə ölkə var ki, orada 2 dollara 1 çörək belə düşür.

Ən yüksək yoxsulluq səviyyəsi hansı ölkələrdədir?

Yoxsulluğun ən yüksək olduğu ölkələr sırasına Cənubi Sudan 82,30 faiz), Ekvatorial Qvineya (76,80 faiz), Madaqaskar (70,70 faiz), Qvineya Bissau (69,30 faiz) və Eritreya (69,00 faiz) daxildir.

Azərbaycanda yoxsulluğun həddi 5 faizə düşüb

Rəsmi məlumata görə, Azərbaycanda yoxsulluğun azaldılması və davamlı iqtisadi inkişaf üzrə Dövlət Proqramının icrası nəticəsində ölkəmizdə yoxsulluğun həddi 5 faizə düşüb. Dövlət rəsmilərinin söylədiklərinə görə, 2030-cu ilədək ölkədə yoxsulluq ləğv olunacaqdır.

Yer kürəsinin potensialı səmərəli istifadə olunsaydı...

Alimlər hesab edirlər ki, təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə olunacağı halda Yer kürəsi indikindən dəfələrlə çox insanı yedirdə bilər. Nə qədər inandırıcı olmasa da, onlar bu rəqəmin 50 milyard olduğunu bildirirlər. Hazırda təkcə ABŞ və Böyük Britaniya da zibilliklərə atılan ərzaqla 1 milyard insanı açıqdan qurtarmaq mümkündür. Bəzi hesablamalara görə, hazırkı global ərzaq istehsalı düzgün və ədalətli bölüşdürülsə, 10 milyardan artıq insanı təmin etmək gücündədir. Lakin qeyri-bərabər paylanma, israfçılıq buna imkan vermir.

Yoxsulluğun bir sıra səbəbləri var. Ərzaq qıtlığına səbəb olan amillər

Ölkələri ayıran zənginlik və yoxsulluq arasındakı uçurum...

1 milyard ac və yoxsul insanın yaşadığı dünyada yaşayış üçün ən əlverişli və zəngin ölkələrdən danışarkən yoxsul ölkələrin problemlərinə də toxunmaq lazım gəlir. Müasir dünyanın qarşılaşdığı ən böyük problemlərdən biri də yoxsulluq və açıqlıqdır.

Təxmini hesablamalara görə, dünya əhalisinin 15-20 faizi, başqa sözlə 1 milyard

arasında təbii fəlakətlərin, iqlim problemlərinin də rolu var. Digər tərəfdən bir sıra ölkələrdə müharibələr, münaqişələr də buna təsirsiz ötüşmür. Məlumdur ki, bu münaqişələrdə müəyyən xarici qüvvələrin də rolu böyükdür. Tarix boyu dünyanın enerji mərkəzlərində hərbi qarşıdurmalar, iğtişaşlar baş verib. Sözügedən münaqişələrin nəticəsidir ki, istər enerji daşıyıcıları, istərsə də digər tə-

Beynəlxalq Yoxsulluqla Mübarizə Günüdür

problem olmaqla yanaşı, eyni zamanda geniş sosial problemdir.

BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar mütəmadi olaraq dünyada yoxsulluq səviyyəsi və insan yaşayışı üçün ən yaxşı və ən pis şəraitə malik dünya ölkələrinin reyting cədvəlini tərtib edirlər. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ifrat zənginliyi fonunda onlarla yoxsul ölkə, açıqdan və xəstəlikdən əziyyət çəkən yüz milyonlarla insan

var. Beynəlxalq tədqiqatçılar yoxsul ölkələrin problemlərinin əsasən həmin zəngin ölkələrin ucbatından yarandığını qeyd edirlər.

Yeri gəlmişkən, bu gün Beynəlxalq Yoxsulluqla Mübarizə Günüdür. Bu əlamətdar gün 1992-ci il dekabrın 22-də keçirilən BMT Baş Assambleyasının sessiyasında qəbul edilmiş 47/196 nömrəli qətnamə ilə elan edilib.

eləcə də insanlar arasında fərq kəskin sürətdə artır və ildən-ilə böyüyür. 1960-cı ildə dünyanın zəngin dövlətlərinin 20 faizinin gəlirləri ilə yoxsul ölkələrin 20 faizinin gəlirləri arasındakı fərq 30-un 1-ə nisbətində olduğu halda, 1990-cı ildə bu fərq 60-in 1-ə, 1997-ci ildə isə 70-in 1-ə nisbətində olub. Pandemiya sonralar bu fərq daha da artdı və hazırda 80-ə qarşı 1-dir.

Statistikadan gördüyü kimi, dünyada gəlir bölgüsündəki disproporsional hədd zəngin ölkələrin imkanlarını genişləndirməkdə, yoxsul ölkələri isə təhdid etməkdədir.

Yoxsulluğun həlli mümkündürmü?

Bu sualın cavabı müəkkəb və nüanslıdır. Əgər cavab asan və ya aşkar olsaydı, yoxsulluq bu qədər böyük bir problem olmayacaqdı. Sosial rifah proqramları və özəl xeyriyyəçilik yoxsulluq içində olanları təmiz su, yaxşı yemək və adekvat səhiyyə kimi əsas sahələrə çıxışla təmin etməyin yollarıdır...

Yeganə BAYRAMOVA

Yeni tədqiqat: Vitamin D ...

Yeni bir tədqiqata görə, vitamin D əlavələri qan təzyiqini, xolesterolu və insulini yaxşılaşdırmağa kömək edə bilər. Bu, D vitamininin kardiometabolik sağlamlıq üçün faydalarını araşdıran yeni tədqiqat nəticəsində məlum olub. D vitamini əlavəsinin faydaları ilə bağlı araşdırmalar onun kar-

diometabolik sağlamlığın qorunmasında dəyərinə yeni bir baxış verir. Araşdırmanı Çin və ABŞ-dan olan tədqiqatçılar aparıb. Araşdırma 17 min 656 iştirakçı arasında olub və müxtəlif global məkanlarda geniş şəkildə fərqli populyasiyalar arasında aparılıb. Alimlər D

vitamini əlavəsinin müəyyən xəstəliyə tutulan insanlara fayda verdiyini aşkarlayıblar.

Tədqiqat “Engineering” jurnalında dərc olunub.

Qeyd edək ki, bununla bağlı əvvəlki araşdırmalar uyğunsuzluq təşkil edib.

İdman

Azərbaycanda keçiriləcək xizək alpinizmi üzrə Dünya Kubokuna hazırlıq işləri müzakirə edilib

Gənclər və İdman Nazirliyində (GİN) Beynəlxalq Xizək Alpinizmi Federasiyasının prezidenti Reqla Meyer ilə görüş

olub.

GİN-in mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov qonağa ölkəmizdə idman sahəsində görülən işlər və qazanılan uğurlar barədə məlumat verib.

Görüşdə Beynəlxalq Xizək Alpinizmi Federasiyası ilə əlaqələr, Azərbaycanda bu idman növünün inkişafı və gələcək il ölkəmizdə keçiriləcək Dünya Kubokuna hazırlıq istiqamətində görülən işlər müzakirə edilib.

Paralimpiya çempionu “Kəpəz” klubunun məşqində...

“Paris-2024” Yay Paralimpiya Oyunlarının qalibi, parataekvondoçu İmaməddin Xəlilov “Kəpəz” komandasının məşqində olub.

Qəribə təmsilçisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Gənclər və idman nazirliyinin yetirməsi klub rəhbərliyi, məşqçilər korpusu və futbolçularla görüşüb.

Klubun icraçı direktoru Cabir İbrahimov Azərbaycan paralimpiyaçılarının çıxışları və əzmkar mübarizəsi ilə hamıya nümunə olduqlarını bildirib. O, dövlət tərəfindən göstərilən diqqət nəticəsində idmançıların beynəlxalq yarışlarda əldə etdikləri uğurların sayının ildən-ilə artdığını, xalqımızın qazanılan qələbələrə qürur duyduğunu qeyd edib.

Komandanın baş məşqçisi Azər Bağırov paralimpiyaçıların daim dördilliyin ən böyük yarışında uğurlar qazanaraq

Avarçəkmə üzrə beynəlxalq turnirə start verilib

Mingəçevir Reqatısı-2024” beynəlxalq turnirinə start verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, “Kür” Olimpiya Tədris-İdman Mərkəzində təşkil olunan yarışdan əvvəl Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Mərkəzi Aran Regional Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Azad Gözəlov ölkəmizdə bu cür beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışib.

O, Azərbaycanda avarçəkmə ilə yanaşı, digər idman növlərinin də inkişaf etdiyini bildirib. A.Gözəlov idmana göstərdiyi böyük diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib.

Azərbaycan Kanoe və Avarçəkmə Federasiyasının baş katibi Fərhəd Əliyev yarışda cənəbi idmançıların mübarizə aparmasının müsbət məqam olduğunu söyləyib.

Reqatada Azərbaycan, Estoniya, Gürcüstan, İtaliya, Macarıstan, Qazaxıstan, Litva, Moldova, Polşa, Türkiyə, Ukrayna və Özbəkistandan 100-dək idmançı mübarizə aparır.

Qeyd edək ki, “Mingəçevir Reqatısı” Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Kanoe və Avarçəkmə Federasiyasının (AKAF) birgə təşkilatlığı ilə təşkil olunur. Füzulinin işğaldan azad olunması gü-

Azərbaycan Bayrağını yüksəklerde dalğalandırdıqlarını deyib. Onların Parisdə də Azərbaycanı layiqincə təmsil etmək üçün böyük səy göstərdiklərini əlavə edib.

İmaməddin Xəlilov isə uşaqlıqdan “Kəpəz” azarkeşi olduğunu vurğulayıb. Komandanın çıxışına toxunan paralimpiya çempionu tarixi dəridə “Neftçi” üzərində qələbənin futbolçulara böyük motiva-

nü ilə əlaqədar oktyabrın 17-də şəhərin Aşağı Köndələnçay su anbarında yarışın rəsmi açılış mərasimi keçiriləcək.

Azərbaycanın üç avarçəkəni “Mingəçevir Reqatısı” beynəlxalq turnirində medal qazanıb.

2007-ci il təvəllüdlü Amin Ramazanov kayak növündə qızıl medal əldə edib. O, finişə hamıdan birinci çatıb.

Əlimurad Hacızadə 2-ci, Niyaz Məlikov-Elvin Əliyev çütü isə 3-cü olub.

Qeyd edək ki, “Mingəçevir Reqatısı”na oktyabrın 18-də yekun vurulacaqdır.

siya verəcəyinə inandığını söyləyib. “Həyat mübarizədir, ruhdan düşmək olmaz”, - deyən parataekvondoçu onu da bildirib ki, idmanla məşğul olduğu 7 il ərzində böyük uğur qazana bilməyib. Amma əzmkarlığı sayəsində indi qarşısına qoyduğu bütün hədəflərə çatıb.

Görüşün sonunda İmaməddin Xəlilova “Kəpəz”in forması hədiyyə olunub.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alıqş HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyyətli Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 4804
Sifariş: 2394

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələni və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:
Elbrus Cəfərli